

**4. HRVATSKI KONGRES O REPRODUKCIJSKOM
ZDRAVLJU, PLANIRANJU OBITELJI,
KONTRACEPCIJI I IVF-U**

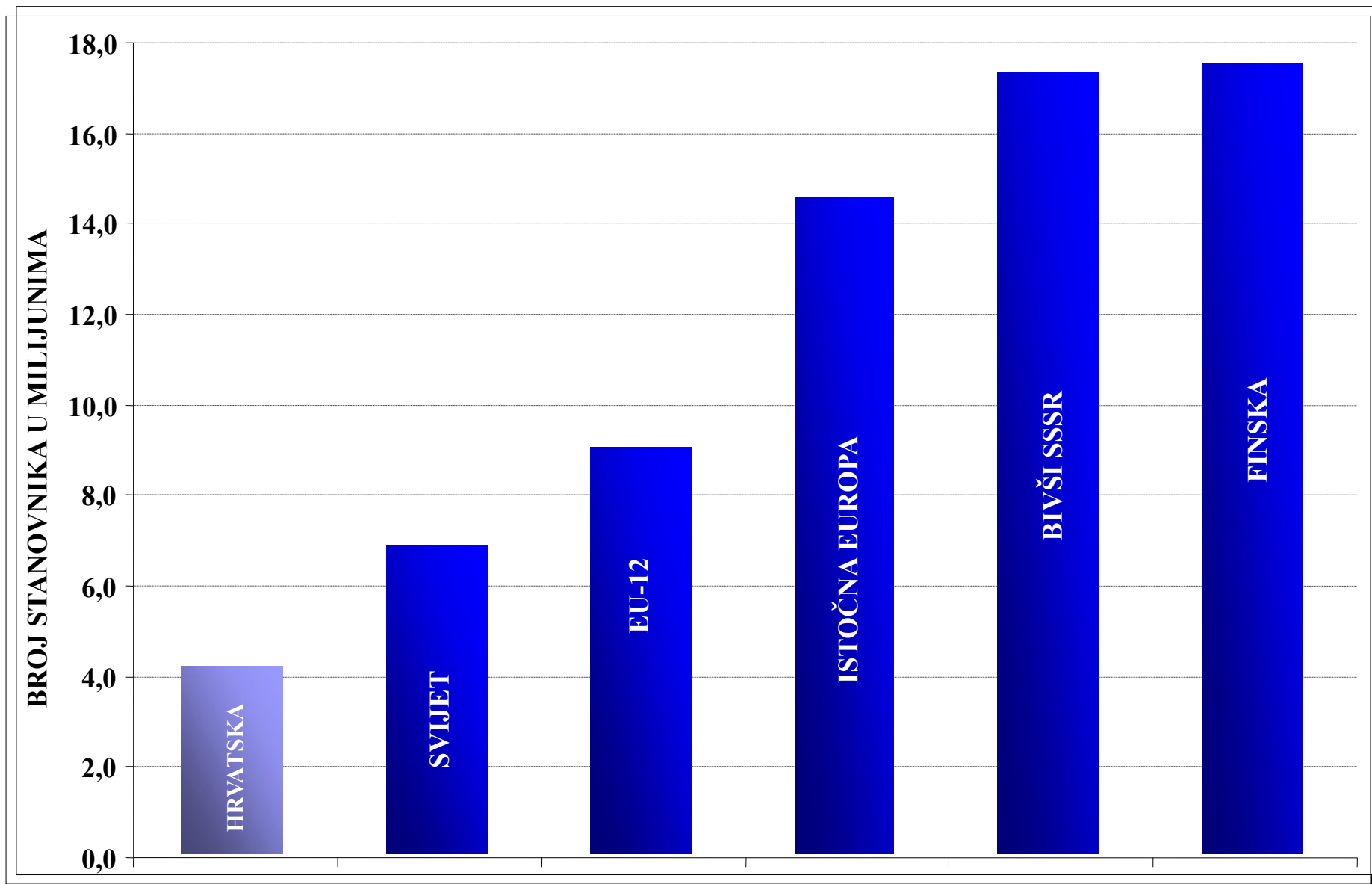
*Predvidivi demografski trendovi u
Hrvatskoj: uzroci i posljedice*

Anđelko Akrap

STRUKTURA IZLAGANJA

- Karakteristična demografska razdoblja u Hrvatskoj
- Demografske promjene od 1950-ih u Hrvatskoj i Europi
- Najvažniji čimbenici niskog fertiliteta u Hrvatskoj
- Promjene broja stanovnika u županijama i projekcije do 2051.
- Projekcije stanovništva za odabrane zemlje i zemljopisna područja do 2100. godine

**STVARNI BROJ STANOVNIKA U HRVATSKOJ I BROJ STANOVNIKA KOJI BI HRVATSKA IMALA
UZ POSTOTNI PORAST KAO U ODABRANIM PODRUČJIMA ILI DRŽAVAMA 1500.-2011.**

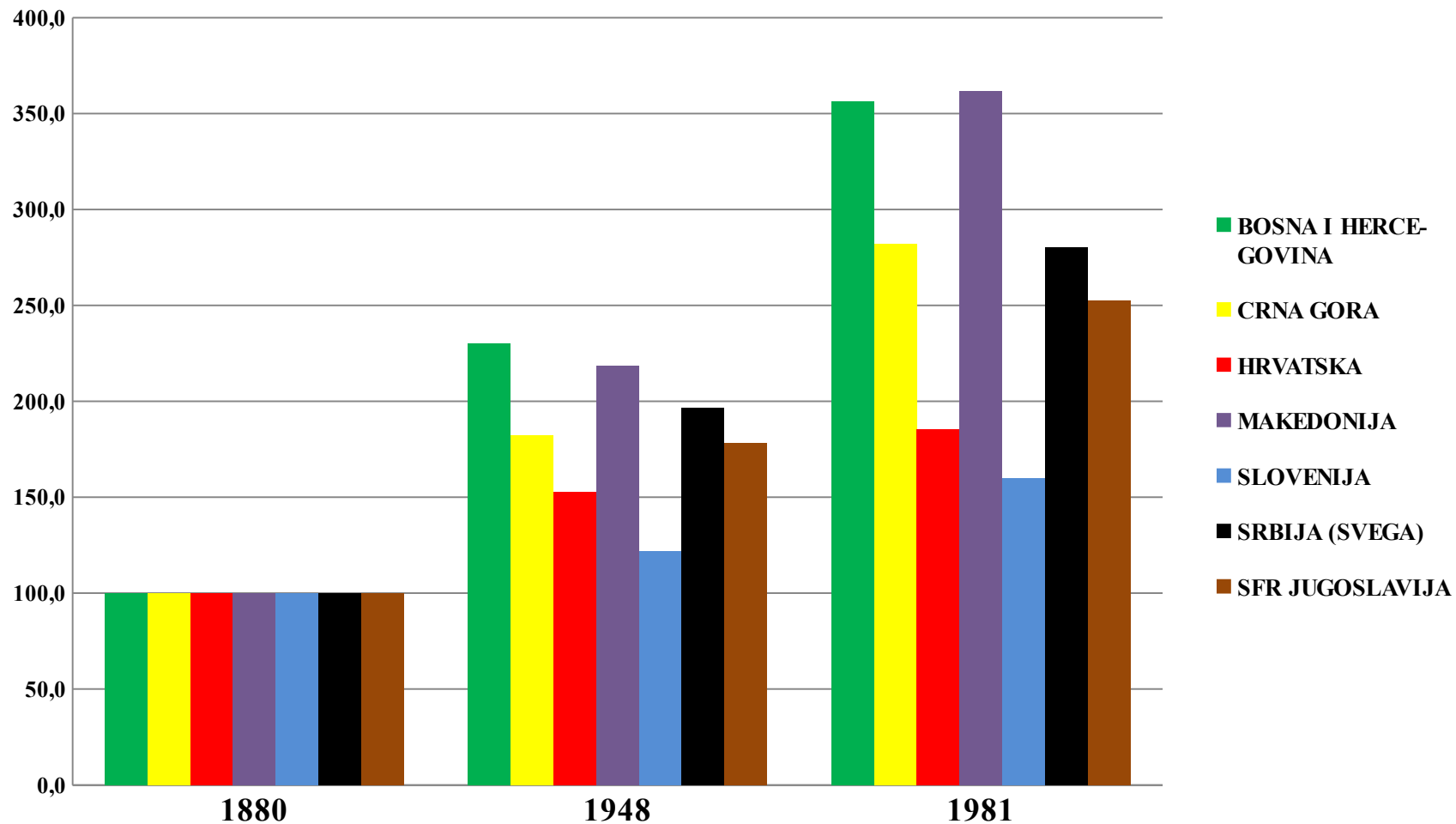

HRATSKA I DRŽAVE U OKRUŽENJU: kretanje broja stanovnika 1800.- 1981. godine (u %)

	INDEKS (1880. = 100,0)								
	1880.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.
BiH	100,0	163,9	163,2	200,7	230,1	245,5	283,1	323,5	356,1
Crna Gora	100,0	166,2	150,2	173,9	182,1	202,9	228,0	256,0	282,1
Hrvatska	100,0	136,1	138,2	152,8	152,5	158,8	167,8	178,5	185,6
Makedonija	100,0	165,9	153,2	179,9	218,4	247,2	266,3	311,9	361,6
Slovenija	100,0	111,8	109,0	117,3	121,8	127,2	134,7	146,1	160,1
Srbija	100,0	154,9	145,0	172,3	196,4	210,0	230,0	254,2	280,3
Cent. Srbija	100,0	166,0	149,9	187,2	219,1	235,4	254,4	276,9	300,3
Kosovo	100,0	197,9	182,9	221,7	305,4	340,0	401,7	518,3	660,0
Vojvodina	100,0	128,6	129,5	136,8	138,2	143,1	156,3	164,5	171,4
SFRJ	100,0	146,0	141,3	163,7	178,5	191,4	209,0	231,2	252,6

HRATSKA I DRŽAVE U OKRUŽENJU

Kretanje ukupnog broja stanovnika 1880. - 1981. (u %)

KARAKTERISTIČNA DEMOGRAFSKA RAZDOBLJA U HRVATSKOJ

1. SNAŽAN DEMOGRAFSKI PAD

- od druge polovice 15. do kraja 17. stoljeća**

2. ZNAČAJAN DEMOGRAFSKI RAST

- od početka 18. do zadnjih desetljeća 19. stoljeća**

KARAKTERISTIČNA DEMOGRAFSKA RAZDOBLJA U HRVATSKOJ

3. USPORAVANJE PORASTA

- od 1880-ih do 1970-ih**

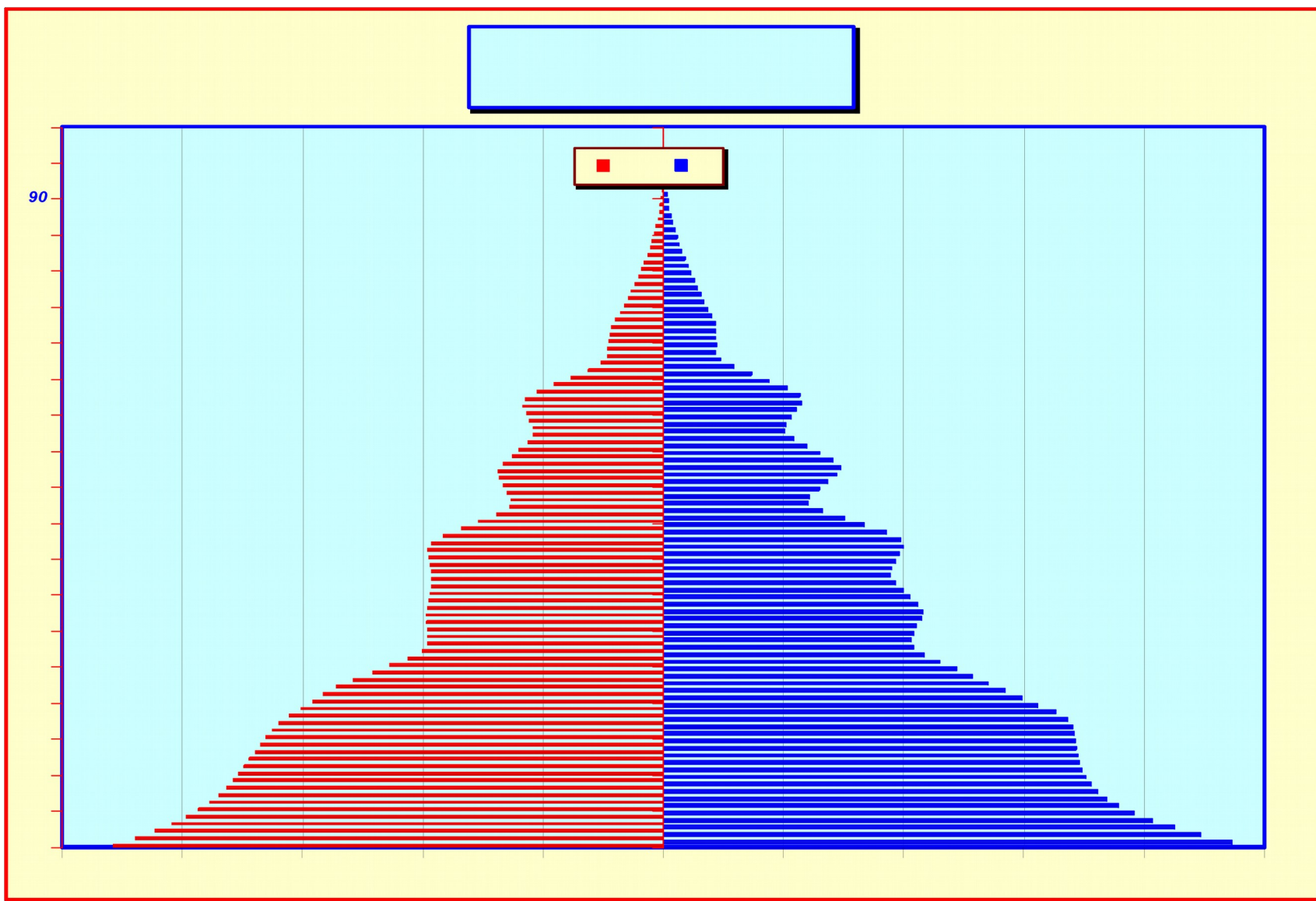
4. STAGNACIJA

- od 1970-ih do 1990-ih**

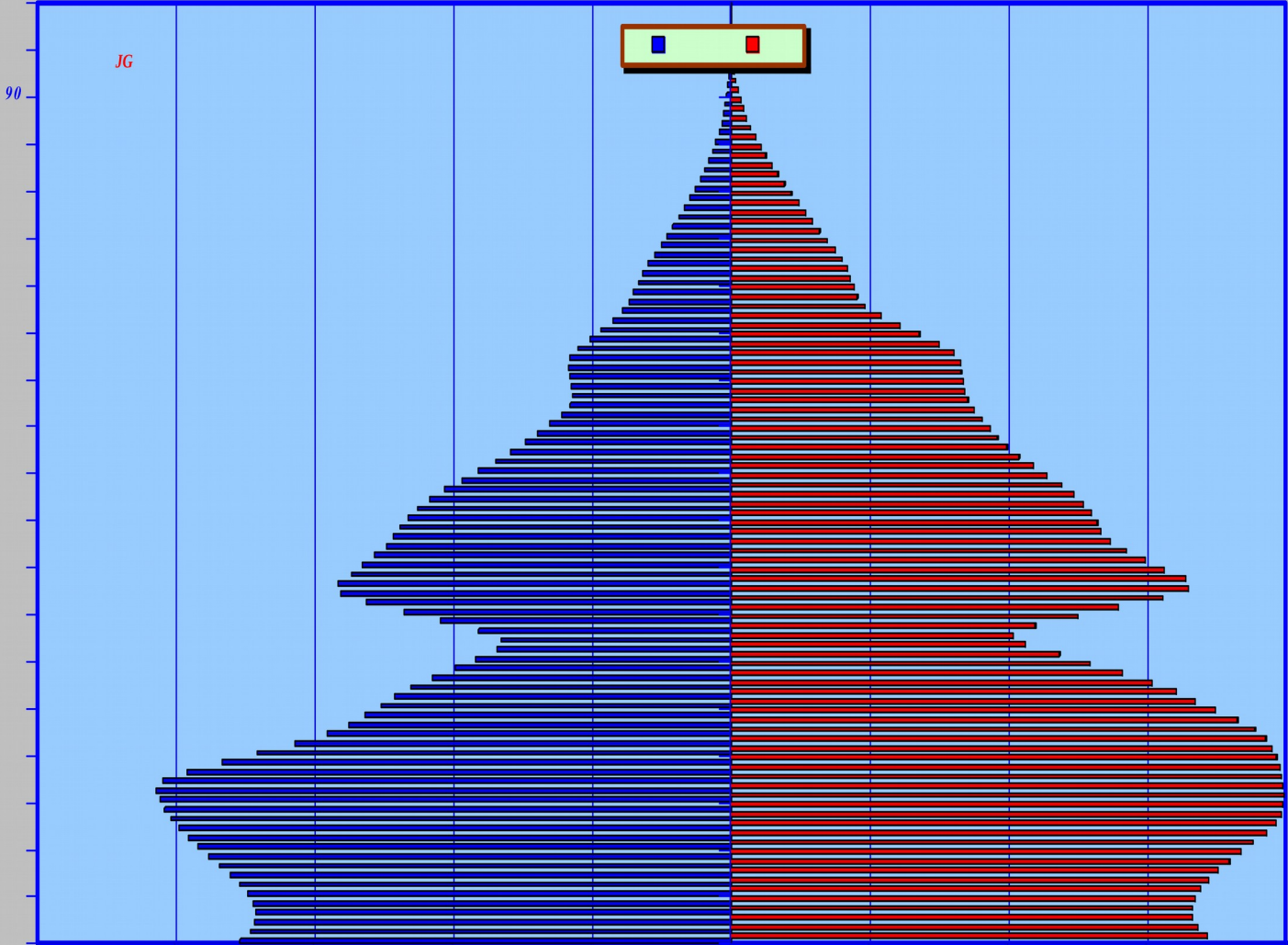
5. UKUPNA I PRIRODNA DEPOPULACIJA

- od 1990-ih neprekinuto**

DOBNO-SPOLNI SASTAV HRVATSKE 1900. GOD.

[Empty blue box]

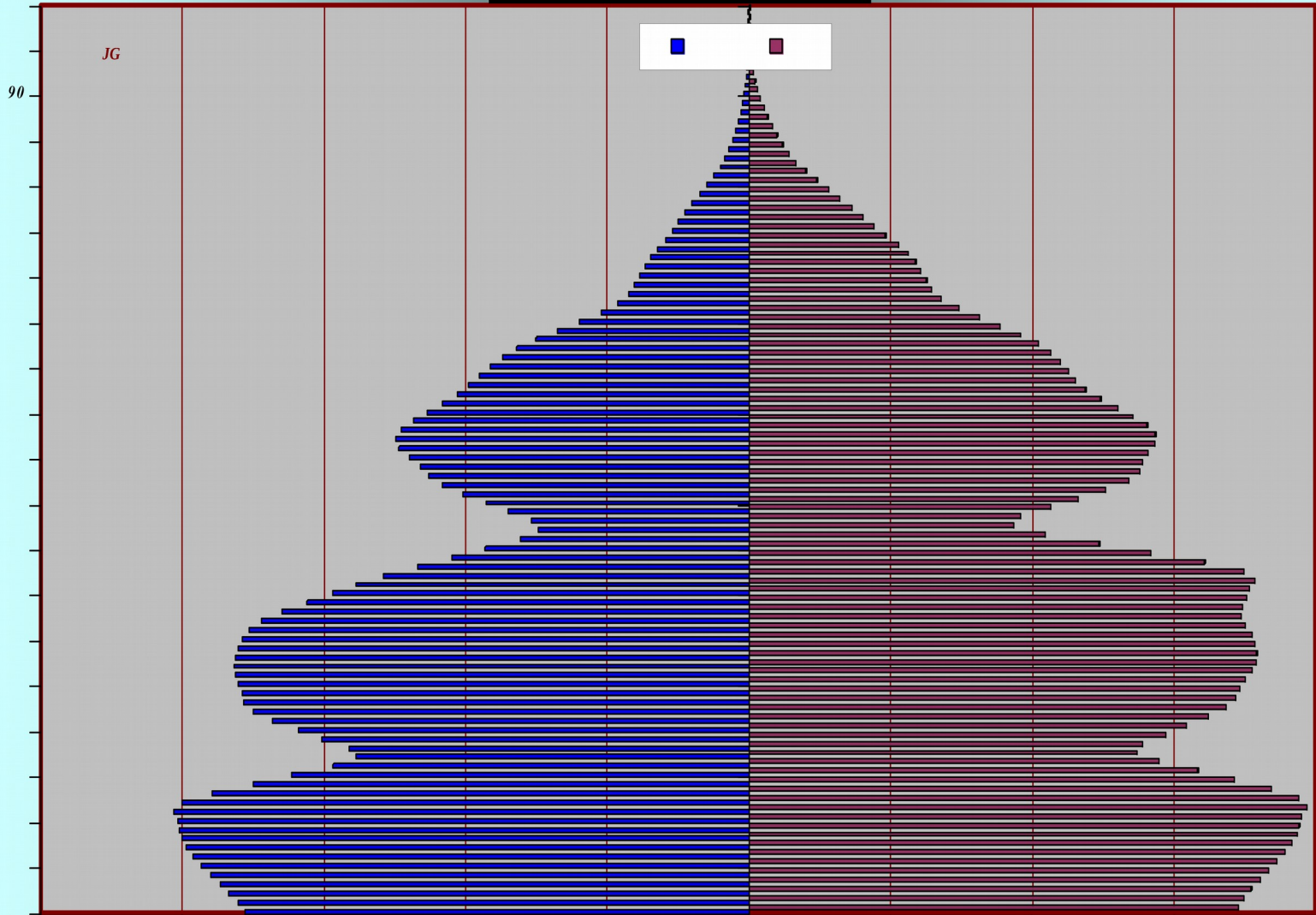
JG

90

HRVATSKA OD DRUGE POLOVICE 20. STOLJEĆA: dva jaka loma u socijalnim i gospodarskim strukturama

OD 1950-ih DO 1970-ih:

- Stihijski transfer seoskog stanovništva – veličinom ima značajke “biblijskog egzodusa”
- Klasni pristup pri provođenju mjera socijalne politike (prava iz socijalne i zdravstvene politike usmjerena na radništvo)
- Baby boom kraće trajao nego u kapitalističkim zemljama
- Veliki prostori zahvaćeni depopulacijom i ubrzanom snižavanju nataliteta

JG

90

Seoska naselja i
manji gradovi
1961-1971

Srednji
gradovi

Veliki gradovi

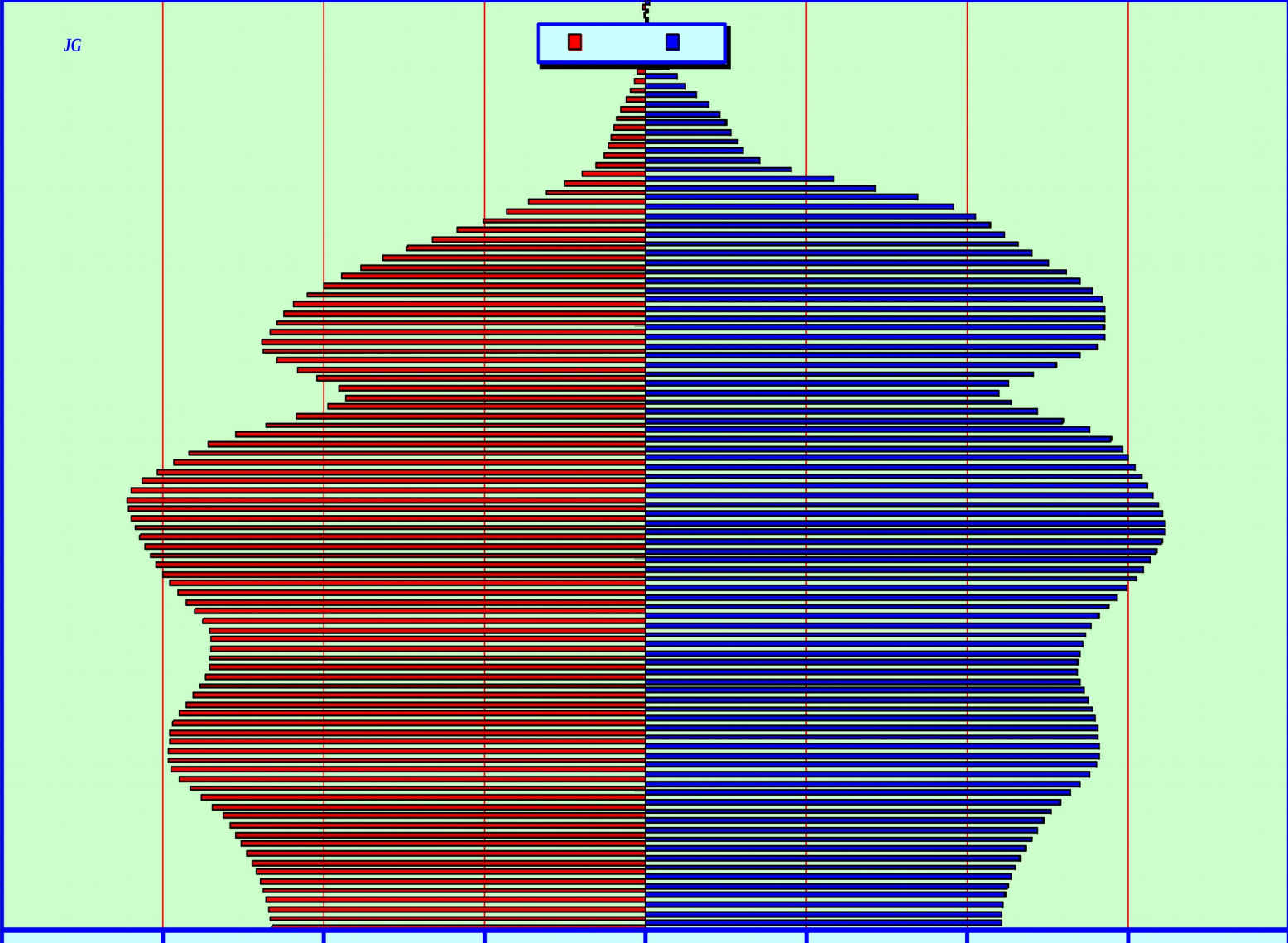
Inozemstvo

PROPADANJE/PROMJENA POLITIČKOG I GOSPODARSKOG SUSTAVA U 1990-ima

- Propadanjem političko-gospodarskog sustava – **od 1990-ih intenziviran trend ukupne i prostorne depopulacije**
- **Nema dugoročne strategije gospodarskog i demografskog razvoja**
- **PROVODI SE I DALJE MODEL CENTRALIZACIJE RAZVOJA USVOJEN U 1950-IM**

JG

Popisi 1991., 2001. i 2011. - dvojnost stanovništva Hrvatske

• Popis 1991.

Popis 2001.

Popis 2011

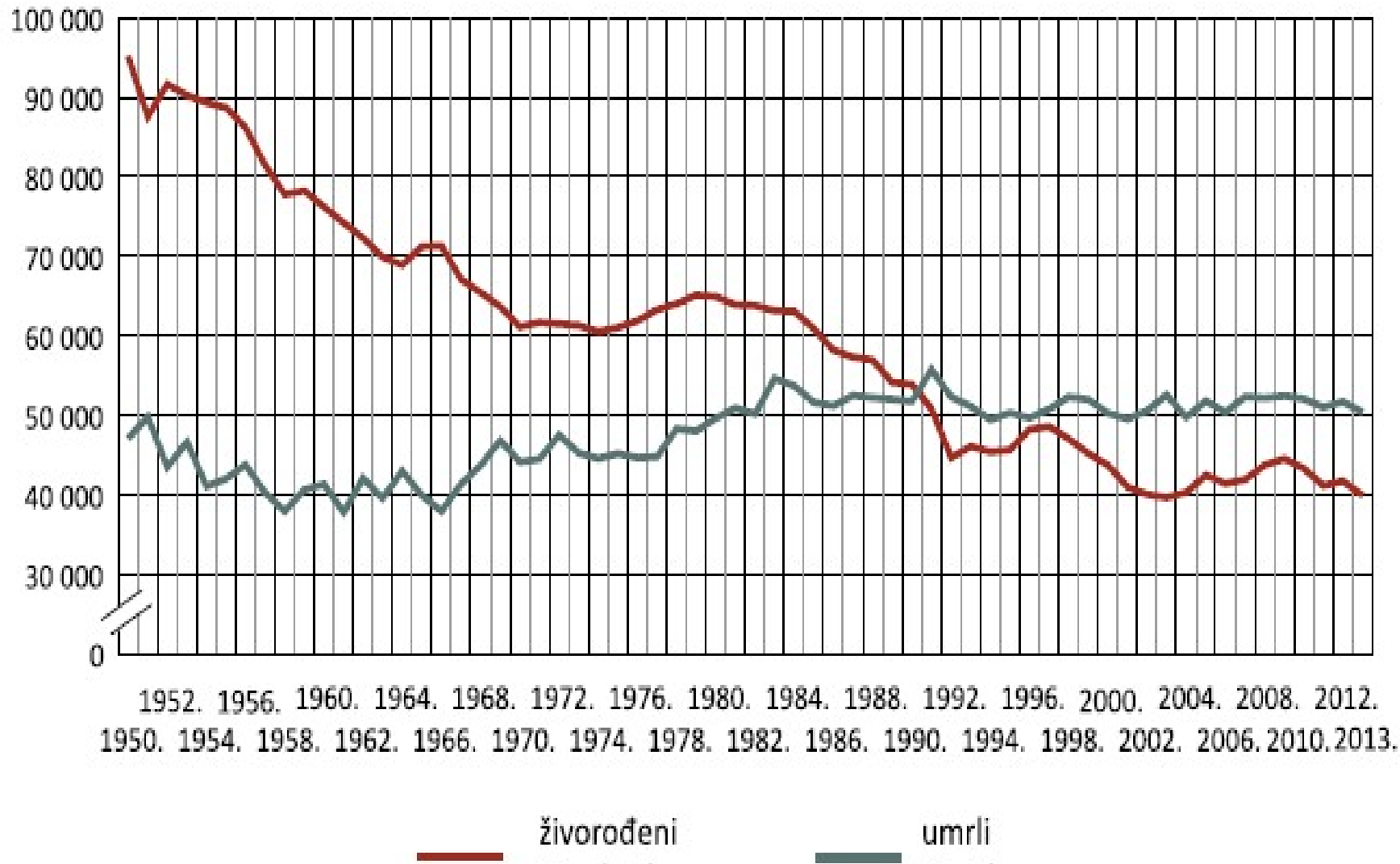
PRIRODNO KRETANJE U HRVATSKOJ U ODABRANIM GODINAMA

Odabrane godine	Ukupan broj			Broj na 1000 stanovnika		
	živorodeni	umrli	prirast	živorod.	umrli	prirast
1900.	126.300	86.245	40.056	40,0	27,3	12,7
1910.	132.194	84.404	47.791	38,2	24,4	13,8
1921.	122.286	79.005	43.281	35,5	22,9	12,6
1940.	93.161	62.858	30.303	22,8	15,4	7,4
1948.	88.603	52.188	36.415	23,4	13,8	9,6
1953.	89.784	46.662	43.122	22,8	11,9	10,9
1961.	74.190	37.796	36.394	17,8	9,1	8,7
1971.	61.673	44.538	17.135	14,8	10,7	4,1
1991.	50.815	55,714	-4,899	11,3	12,4	-1,1
2001.	40.993	49.552	-8.559	9,2	11,2	-1,9
2010.	43.361	52.096	-8.735	9,8	11,8	-2,0
2015.	38.142	55.651	-17.509	9,3	12,0	-2,7

Broj živorođenih i umrlih stanovništva Hrvatske 2000. - 2015. godine

Godina	Broj živorođenih	Broj umrlih	Prirodno smanjenje
2000.	43 746	50 246	- 6 500
2001.	40 993	49 552	- 8 559
2002.	40 094	50 569	- 10 475
2003.	39 668	52 575	- 12 907
2004.	40 307	49 756	- 9 449
2005.	42 492	51 790	- 9 298
2006.	41 446	50 378	- 8 932
2007.	41 910	52 367	- 10 457
2008.	43 753	52 151	- 8 398
2009.	44 577	52 414	- 7 837
2010.	43 361	52 096	- 8 735
2011.	41 197	51 019	- 9 822
2012.	41 771	51 710	- 9 939
2013.	39 939	50 386	- 10 447
2014.	39 566	50 839	-11 273
2015.	38 142	55 651	-17 509

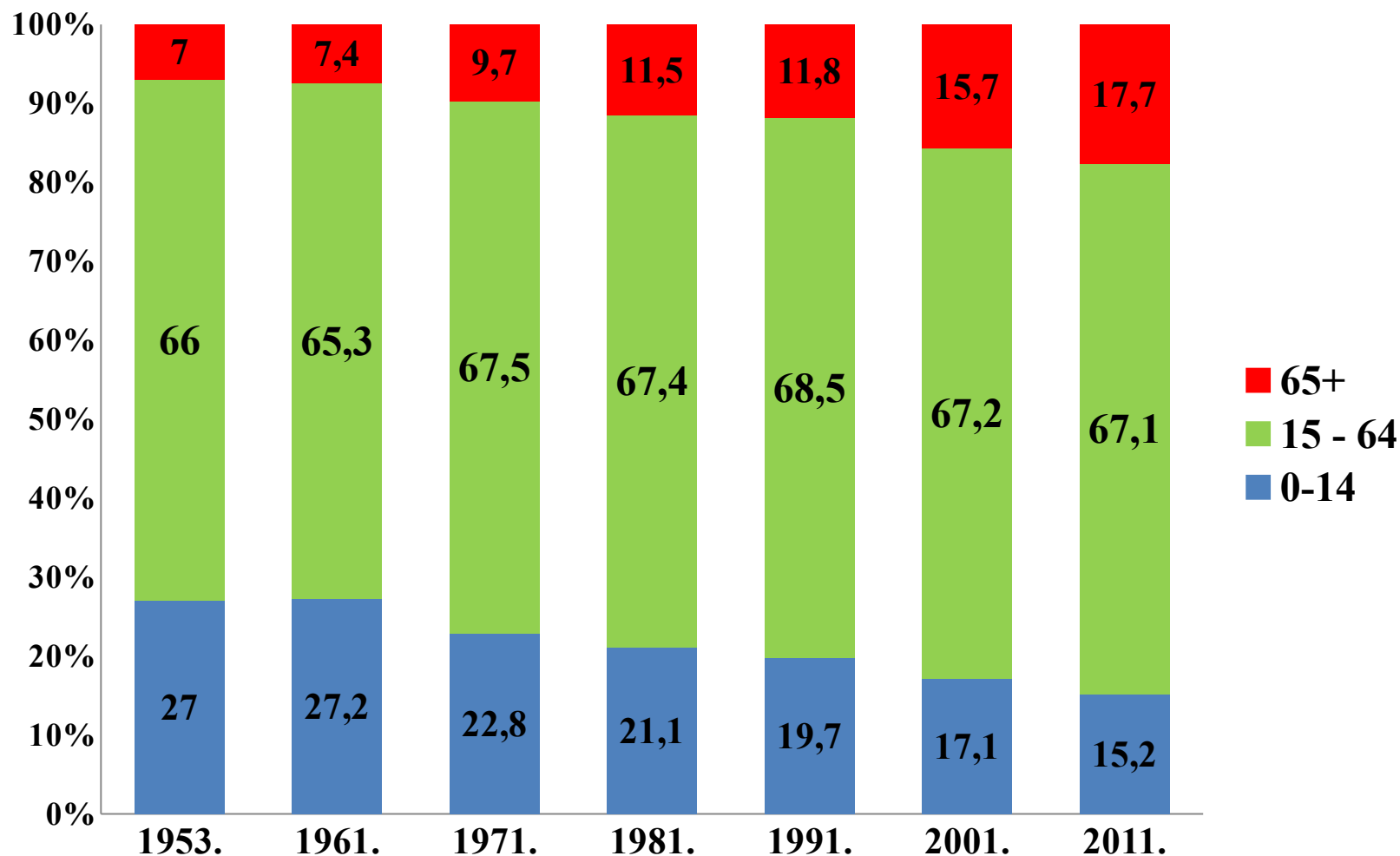
Prirodno kretanje stanovništva Hrvatske 1952.-2015.

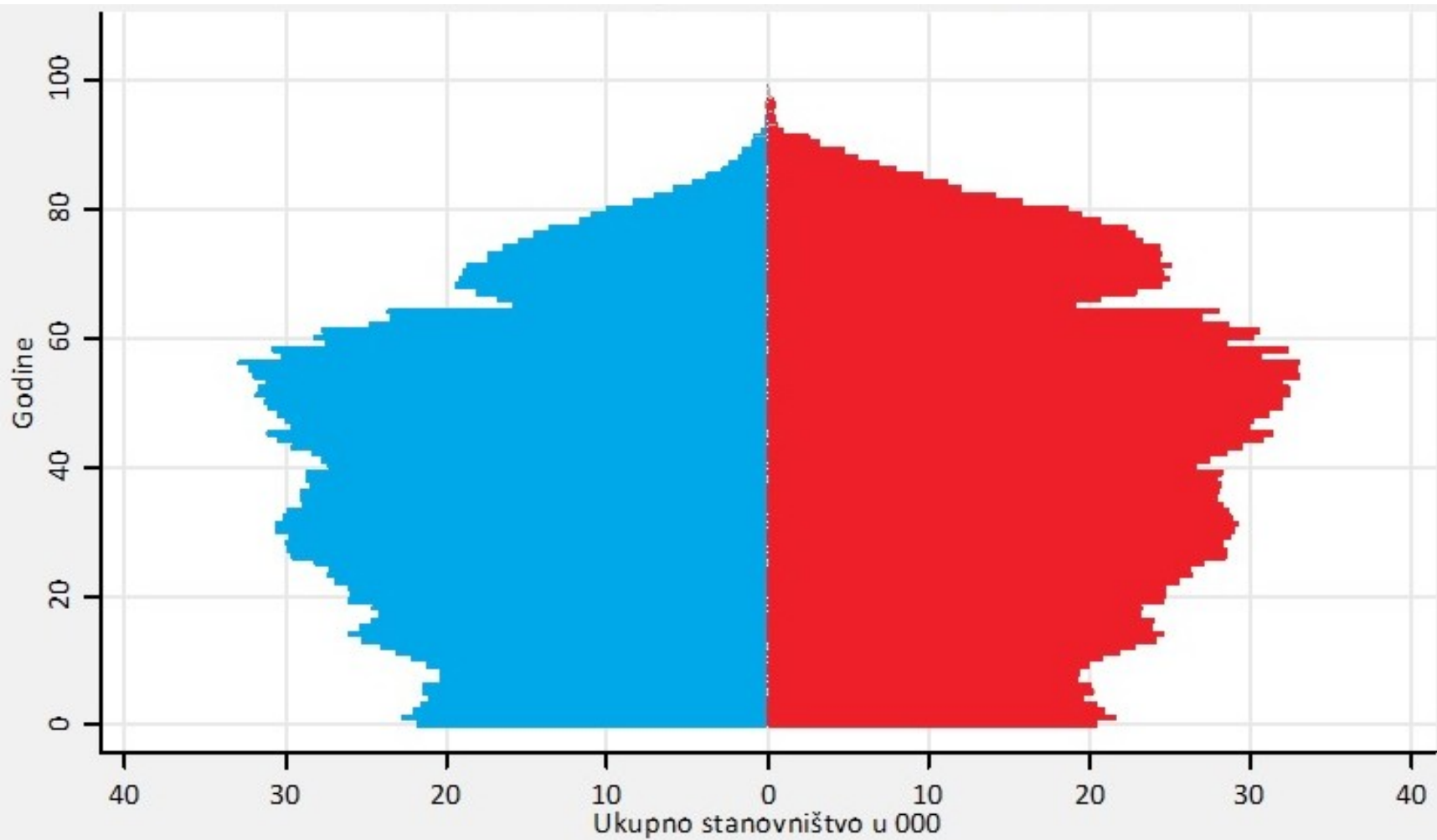
HRVATSKA OD DRUGE POLOVICE 20. STOLJEĆA DO DANAS:

- pad ukupnog broja stanovnika
- veliki prostor ostao bez stanovništva ili sa starijim stanovništvom
- od 1991. do 2013. veći broj umrlih nego živorođenih
za – 212.000
- radikalno smanje broja mladih a porast broja starijih 65+

Sastav stanovništva Hrvatske po velikim dobnim grupama – prema popisima od 1953. – 2011.

Dobno spolna struktura – Popis 2011.

Muškarci Žene

Izvor: DZS, Popis 2011.

ZAŠTO HRVATSKA IMA, BEZ IMALO PRETJERIVANJA, KATOSTROFALNU DEMOGRAFSKU SADAŠNJOST I BUDUĆNOST?

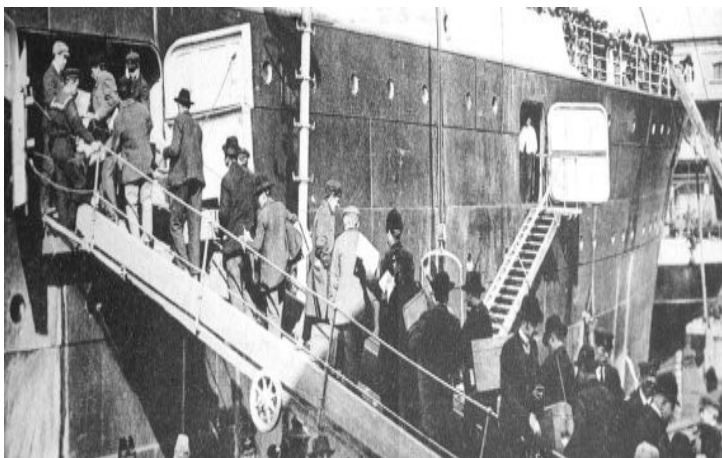
HRVATSKA NEMA NIKAKVE DEMOGRAFSKE POLITIKE (ima neke mjere čiste socijalne politike)

- Na temelju empirijskih demografskih istraživanja iskristaliziralo se **nekoliko najvažnijih problema**
 1. **Stambena problematika**
 2. **Nezaposlenost mladih i nesigurna zaposlenost**
 3. **Nagli porast atipičnog radnog vremena** ne prate javne usluge (jaslice, vrtići)
 4. **Slaba infrastruktura za pomoć zaposlenim roditeljima koji podižu djecu**

Bitno: uspoređujući s drugim europskim državama, po porastu stanovništva, od 1870. do 2015. godine Hrvatska se nalazi na europskom začelju

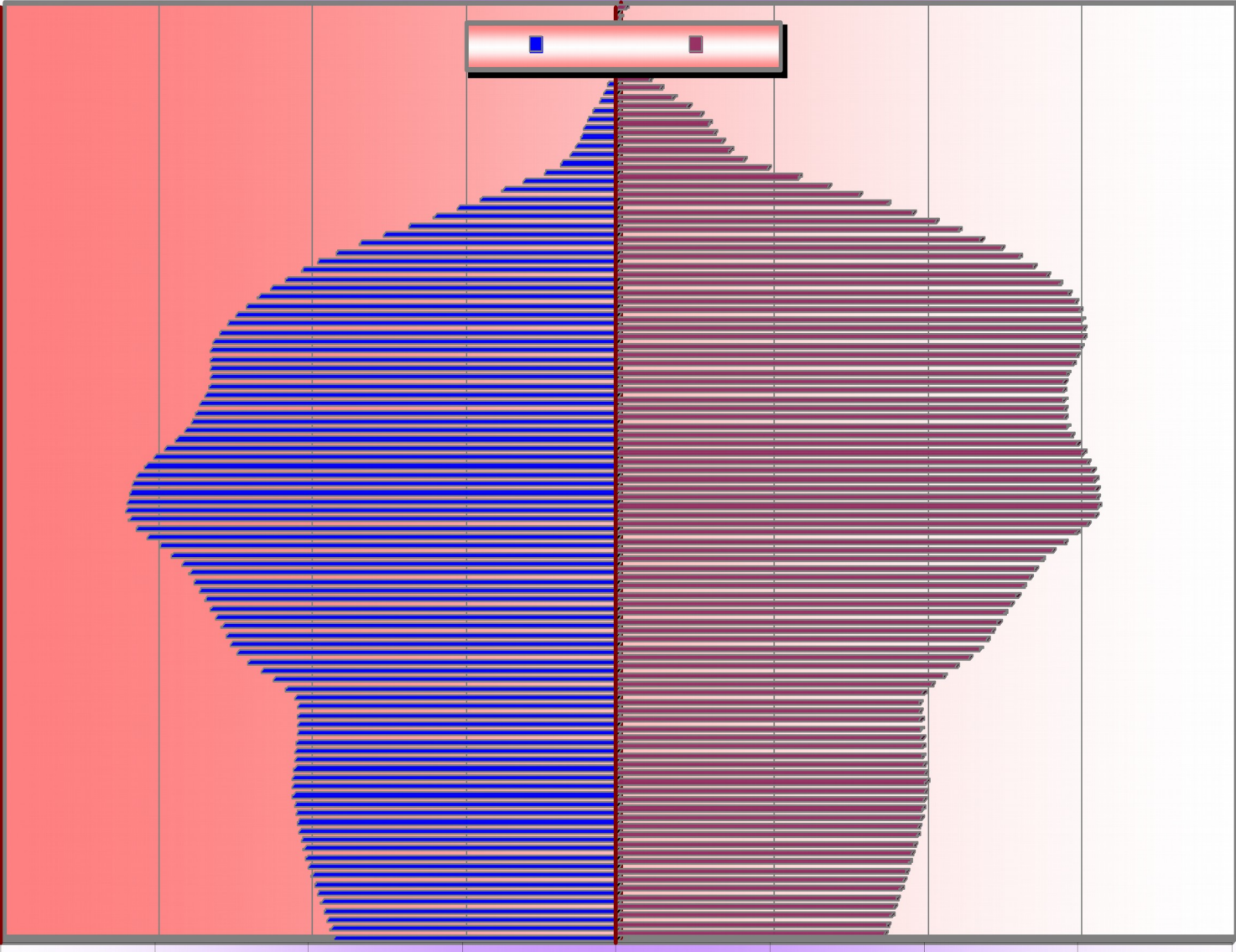
Iseljavanje je jedna od temeljnih odrednica ubrzanja nepovoljnih trendova uz prepuštanje spontanom razvoju, tj. “kako ide neka ide”

Hrvatska – iseljenička zemlja

100

DEMOGRAFSKI DRENDVI U EUROPI OD POLOVINE 20. STOLJEĆA

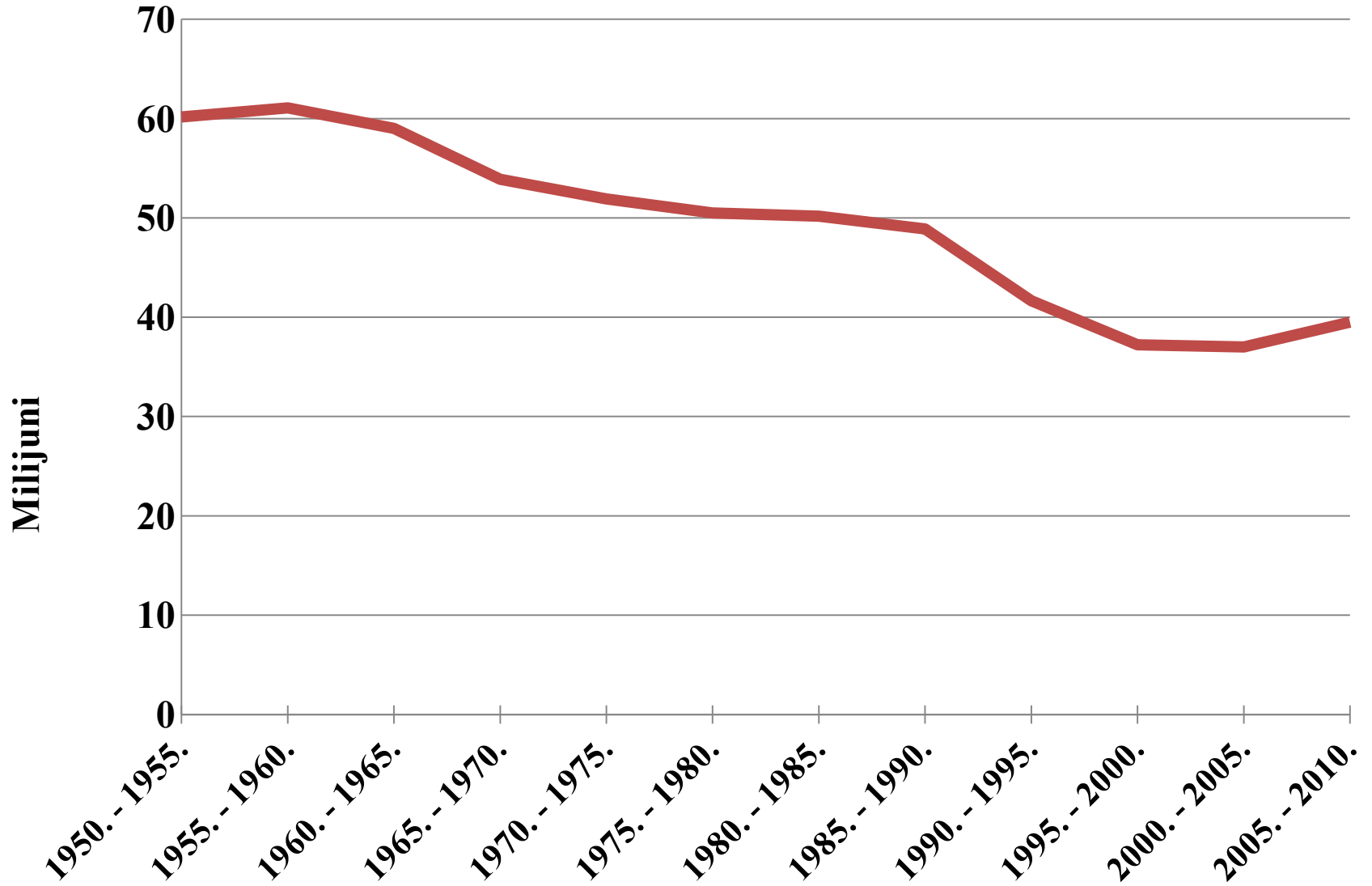
RAZVIJENI ZAPAD DO POČETKA 1990-ih I NAKON TOGA

- Demografski rast do sredine 1960-ih – epoha familizma
- Gotovo puna zaposlenost do sredine 1960-ih i povoljan brojčani odnos između zaposlenih i umirovljenika
- Gospodarski rast do sredine 1960-ih – širenje socijalnih prava
- Od početka 1970-ih godina usporavanje stope rasta i završetak uspona socijalne države
- Integracijski procesi kapitala na međunarodnoj razini radi izbjegavanja normativnih utjecaja nacionalnih ekonomskih politika i poreznih režima

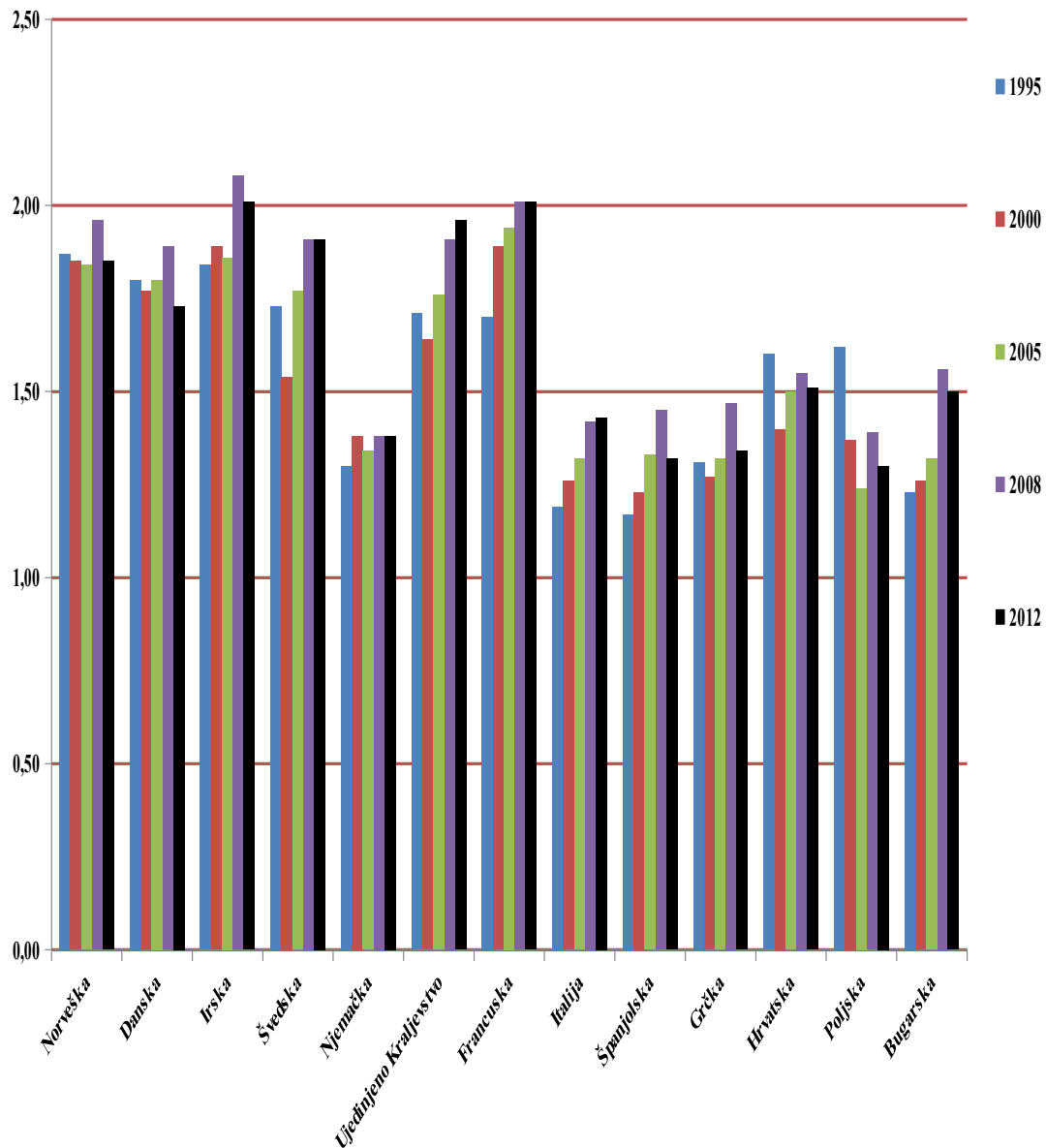
RAZVIJENI ZAPAD DO POČETKA 1990-ih I NAKON TOGA

- Demografski interes od 1950-ih a osobito u 1960-ima i 1970-ima okrenut prema demografiji zemalja u razvoju
- **Općenito, tek u 1990-ima Zapad pritisnut problemima pridaju veću pozornost demografskim promjenama** – demografsko starenje, smanjeni priljev na tržište radne snage...
- **Francuska provodi** naglašenu pronatalitetnu politiku još od 1920-ih

Prosječan godišnji broj rođenih u Europi tijekom petogodišnjih vremenskih razdoblja

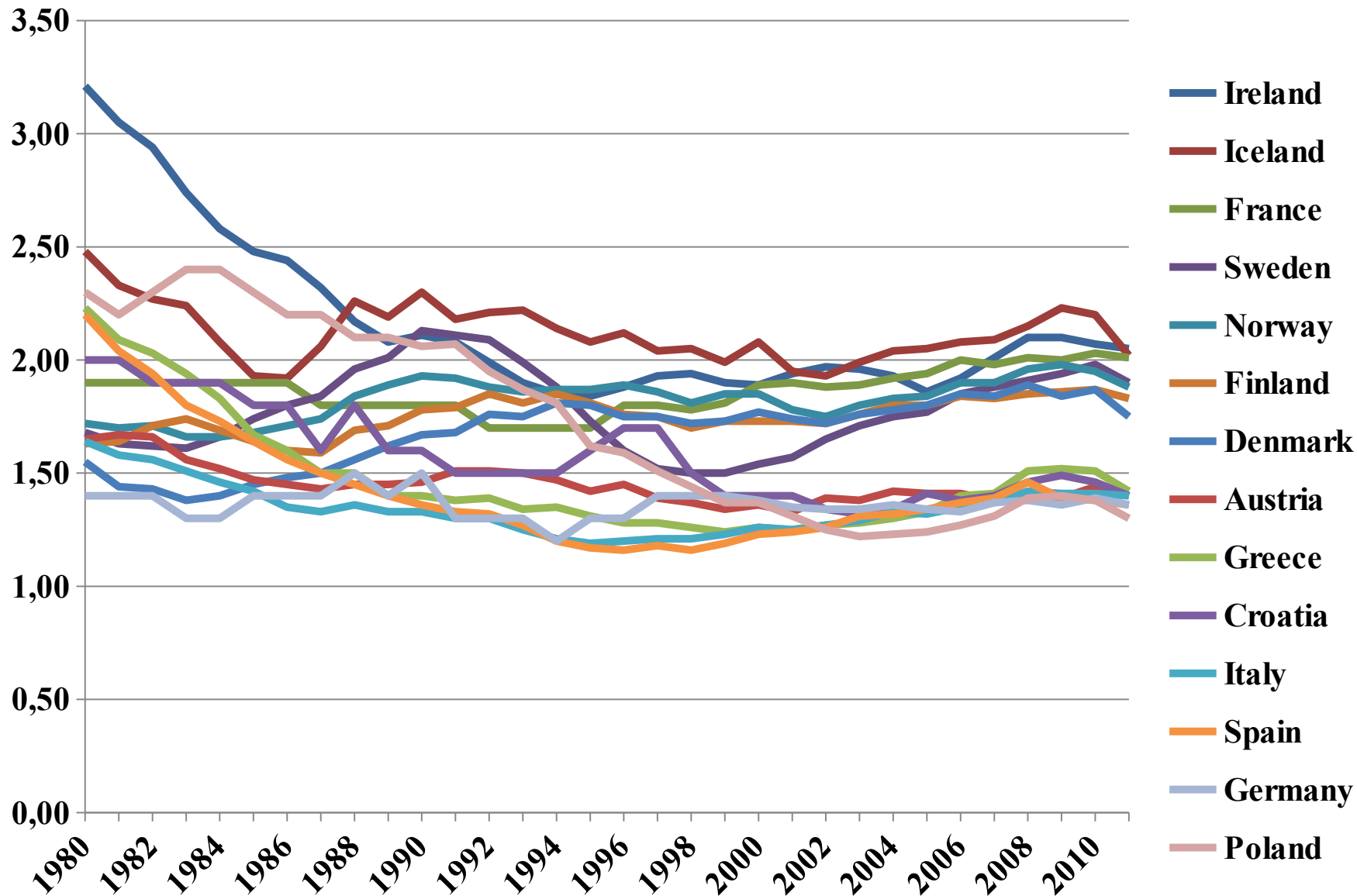
TFR- PROSJEČAN BROJ MUŠKE I ŽENSKE DJECE KOJU RODI U PROSJEKU JEDNA ŽENA TIJEKOM FERTILNOG RAZDOBLJA

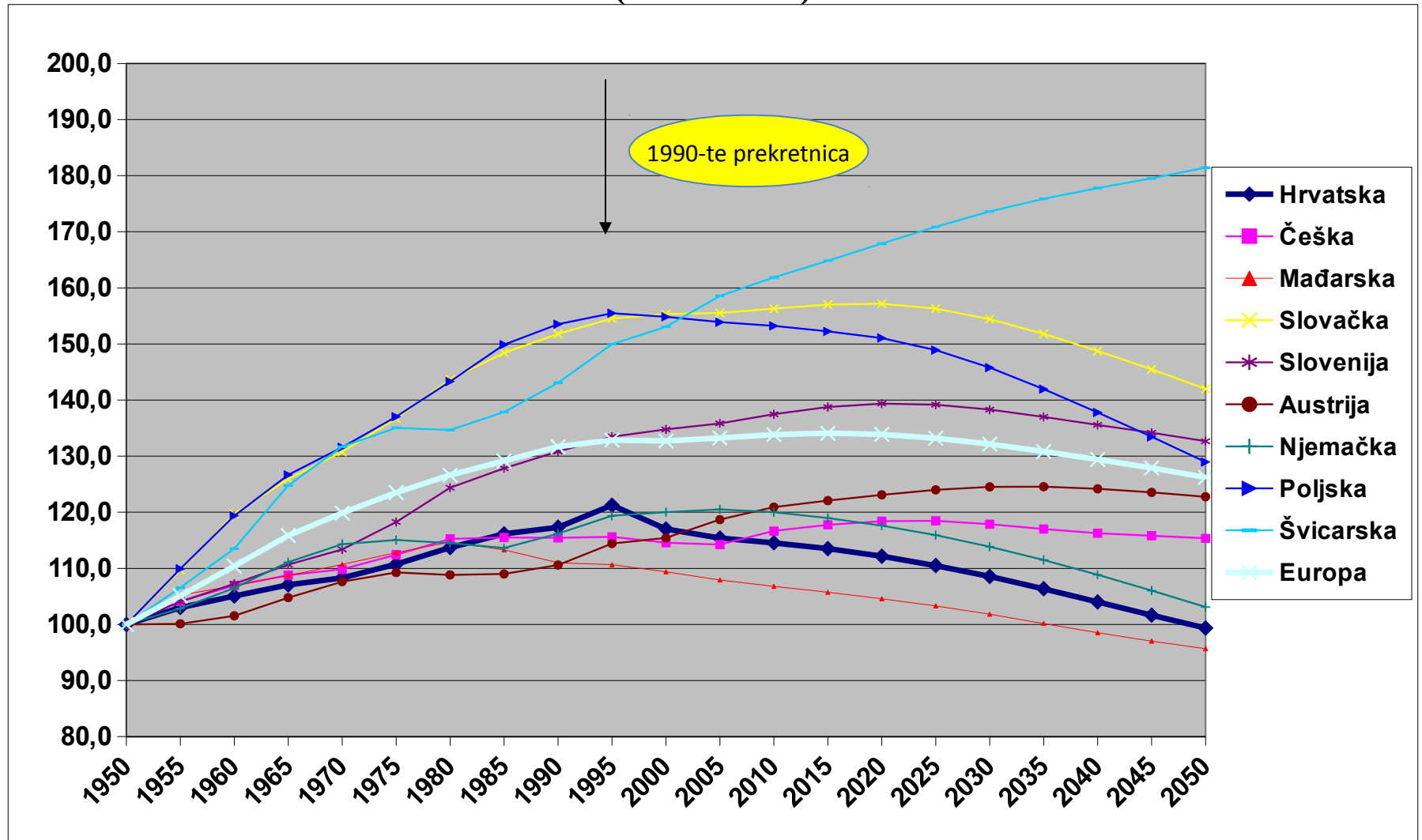
TOTALNA STOPA FERTILITETA 1980.-2013.

TFR	1980.	1985.	1990.	1995.	2000.	2005.	2013.
Francuska	1,9	1,9	1,8	1,7	1,9	1,9	2,0
Irska	3,2	2,5	2,1	1,8	1,9	1,9	2,0
Island	2,5	1,9	2,3	2,1	2,1	2,1	1,9
Švedska	1,7	1,7	2,1	1,7	1,5	1,8	1,9
UK	1,9	1,8	1,8	1,7	1,6	1,8	1,8
Norveška	1,7	1,7	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8
Finska	1,6	1,6	1,8	1,8	1,7	1,8	1,8
Danska	1,6	1,5	1,7	1,8	1,8	1,8	1,7
Bugarska	2,1	2,0	1,8	1,2	1,3	1,3	1,5
Hrvatska	2,0	1,8	1,6	1,6	1,4	1,5	1,5
Austrija	1,7	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4
Italija	1,6	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3	1,4
Njemačka	1,4	1,4	1,5	1,3	1,4	1,3	1,4
Grčka	2,2	1,7	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3
Poljska	2,3	2,3	2,1	1,6	1,4	1,2	1,3
Španjolska	2,2	1,6	1,4	1,2	1,2	1,3	1,3

Države s niskim i visokim TFR-om

Stanovništvo Hrvatske i preostalih zemalja srednje Europe 1950. - 2050. (1950=100)

- Hrvatska uz Mađarsku imala relativno najmanji porast ukupnog broja stanovnika od 1950.

Kretanje broja stanovnika po županijama 1961. – 2011.

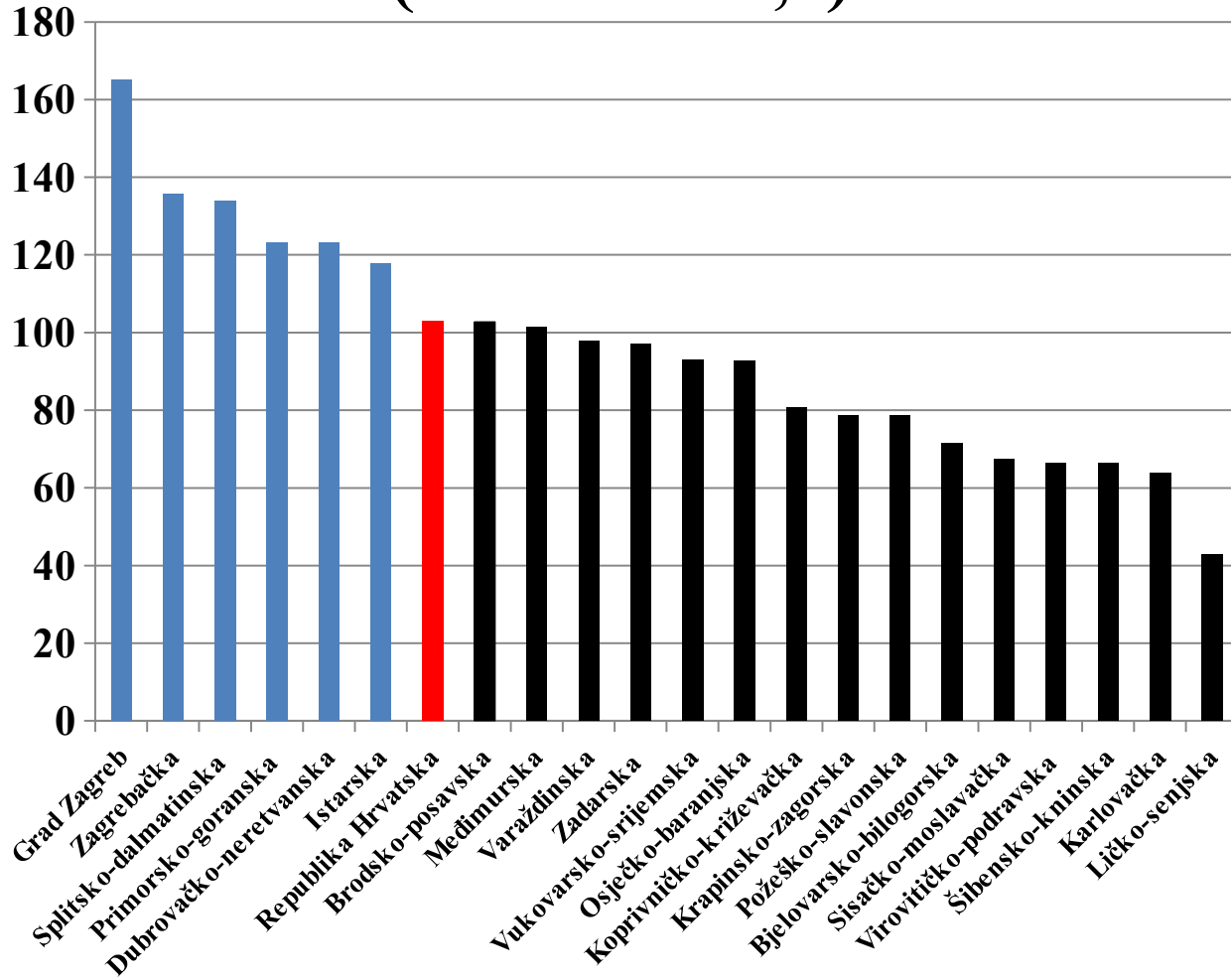
Raspodjela stanovništva u prostoru 1961. – 2011.

- **Zanemarivanjem prostorne komponente ukupnoga razvoja – sužavao se razvoj na sve manji i manji prostor, stalno proizvodeći „višak stanovništva“ u rijetko naseljenoj Hrvatskoj**

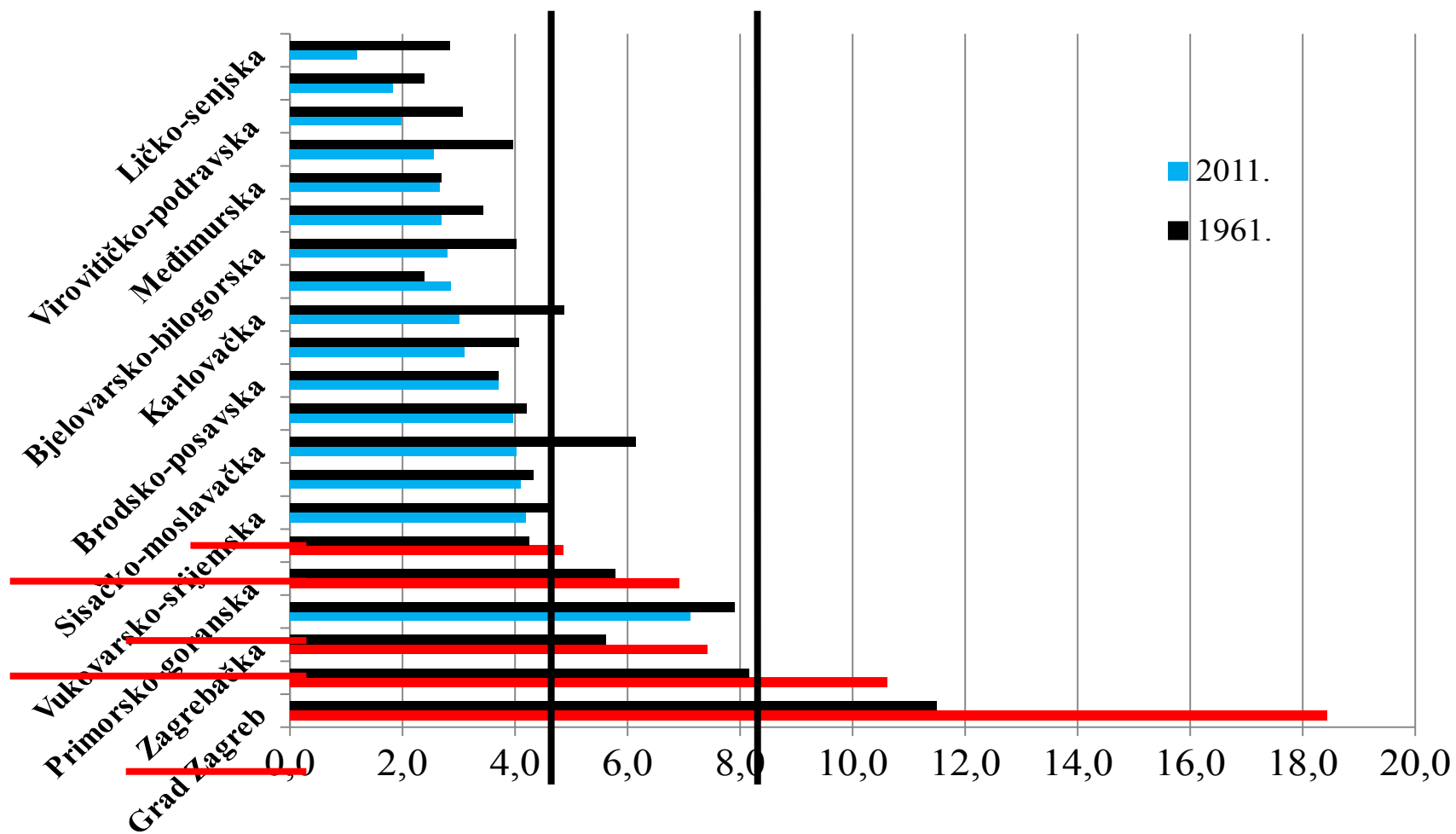
Kretanje broja stanovnika u Hrvatskoj („u zemlji“) – bez popisanih u inozemstvu (1961.= 100,0)						
Grad Zagreb	100	124,6	145,1	154,7	155,2	165,2
Zagrebačka	100	93,4	105,5	113,9	125,4	135,8
Splitsko-dalmatinska	100	107,4	122	129,2	127,8	133,9
Primorsko-goranska	100	108,6	123	129,3	120,8	123,1
Dubrovačko-neretvanska	100	103,2	112,9	120	117,2	123,1
Istarska	100	97,4	105,1	113	111,1	117,7
Republika Hrvatska	100	100,2	105,6	108,2	101	103,0
Brodsko-posavska	100	99,6	102,4	105,3	105,9	102,8
Međimurska	100	91,7	95,6	98,4	97,7	101,5
Varaždinska	100	98,2	100,6	100,7	98,6	97,8
Zadarska	100	98,2	103,4	108,7	87,6	97,2
Vukovarsko-srijemska	100	104,8	109,4	111,1	96,4	92,9
Osječko-baranjska	100	100,2	102,6	104,6	95,3	92,7
Koprivničko-križevačka	100	92,6	89,6	86,5	84,1	80,8
Krapinsko-zagorska	100	91,5	88,2	84,9	81,4	78,7
Požeško-slavonska	100	96,3	94,2	92,9	80,9	78,6
Bjelovarsko-bilogorska	100	89,6	85,4	82	76,3	71,5
Sisačko-moslavačka	100	95,9	95,3	93,7	69	67,5
Virovitičko-podravska	100	85,9	80,4	77,6	70,6	66,5
Šibensko-kninska	100	91,9	87,8	85,6	65,2	66,4
Karlovačka	100	88,1	86,2	83	66	63,7
Ličko-senjska	100	84,3	73,3	64,6	42,8	43,0

Promjena broja stanovnika 1961. – 2011.

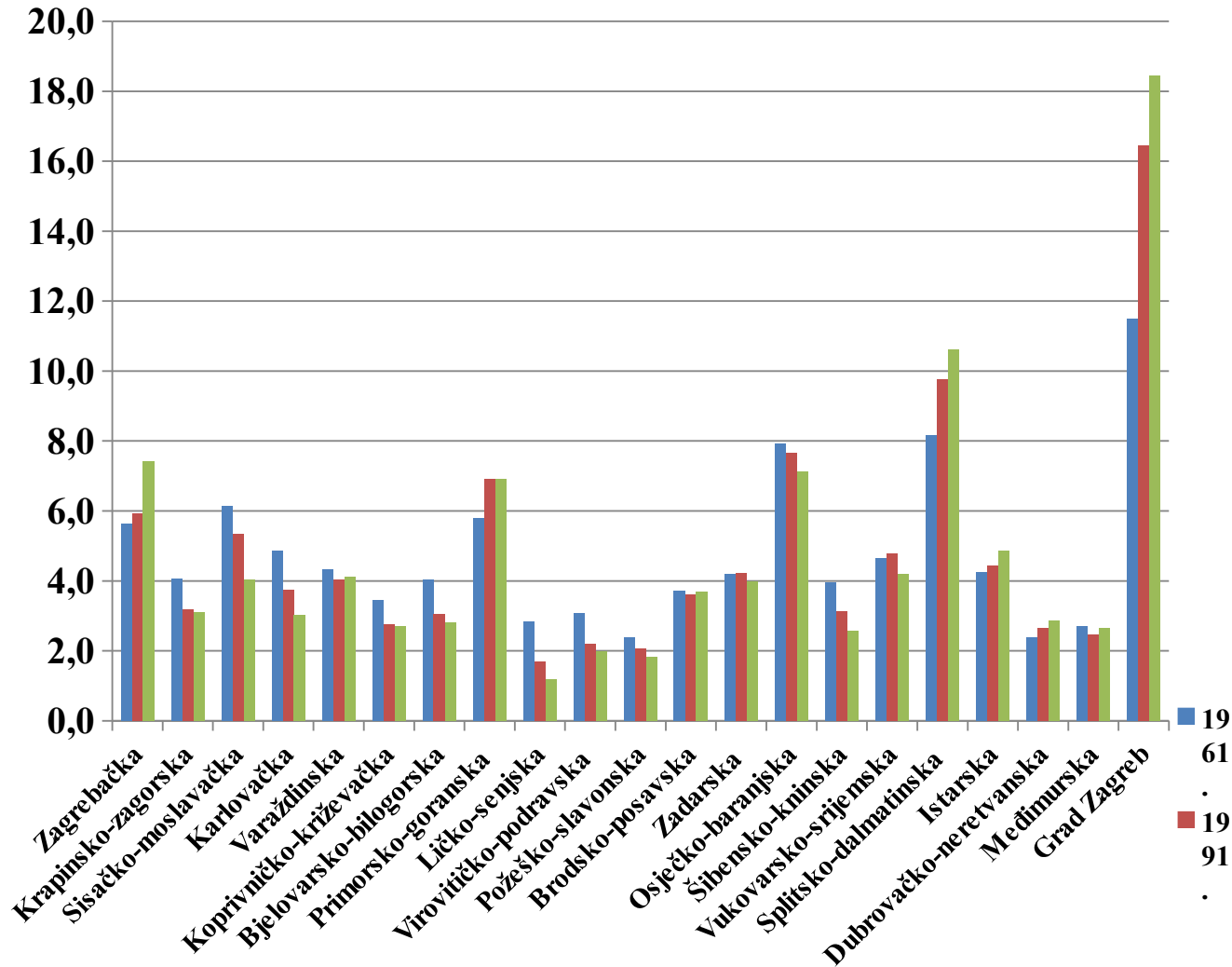
(1961. = 100,0)

Udio županija u ukupnom broju stanovnika Hrvatske 1961. - 2011. (u %)

Udio županija u ukupnom broju stanovnika Hrvatske 1961. - 2011.

Projekcije broja i dobnog sastava stanovništva

HRVATSKA DO 2051.

**Projekcije pretpostavljaju nastavljajanje
sadašnjih demografskih trendova ili
kakva se, posve izvjesno, očekuje
demografska slika do 2051. godine**

- u ovu projekciju nisu uključena najnovija iseljavanja zato treba očekivat nepovoljniju demografsku sliku

Grad/županija	Broj stanovnika 2011. i projicirani do 2051. godine				
	2011.	2021.	2031.	2041.	2051.
Grad Zagreb	790.017	796.835	787.113	771.259	752.066
Splitsko-dalmatinska	454.798	446.244	434.294	415.360	392.471
Zagrebačka	317.606	324.867	327.532	325.986	321.871
Primorsko-goranska	296.195	287.181	272.590	255.036	238.860
Osječko-baranjska	305.032	293.087	276.336	254.088	229.136
Istarska	208.055	205.481	199.256	190.885	182.207
Zadarska	170.017	173.513	176.267	178.038	179.715
Varaždinska	175.951	172.553	166.621	158.221	148.008
Vukovarsko-srijemska	179.521	165.647	150.177	131.398	110.394
Dubrovačko-neretvanska	122.568	120.614	118.241	114.560	110.238
Krapinsko-zagorska	132.892	128.879	123.207	115.566	106.798
Brodsko-posavska	158.575	148.032	136.727	122.576	106.496
Međimurska	113.804	111.459	107.488	101.644	94.256
Koprivničko-križevačka	115.584	111.481	106.128	99.124	91.206
Karlovačka	128.899	116.311	102.913	88.661	73.893
Bjelovarsko-bilogorska	119.764	109.920	99.028	86.295	72.738
Sisačko-moslavačka	172.439	150.230	126.037	99.367	71.784
Šibensko-kninska	109.375	97.548	85.973	73.520	61.194
Virovitičko-podravska	84.836	78.281	70.764	61.451	51.217
Požeško-slavonska	78.034	69.809	61.067	50.754	39.601
Ličko-senjska	50.927	43.577	36.630	29.710	22.715
Republika Hrvatska	4.284.889	4.151.550	3.964.385	3.723.497	3.456.866

Indeks 2051/2011. = 100,0

Zadarska	100	102,1	103,7	104,7	105,7
Zagrebačka	100	102,3	103,1	102,6	101,3
Grad Zagreb	100	100,9	99,6	97,6	95,2
Dubrovačko-neretvanska	100	98,4	96,5	93,5	89,9
Istarska	100	98,8	95,8	91,7	87,6
Splitsko-dalmatinska	100	98,1	95,5	91,3	86,3
Varaždinska	100	98,1	94,7	89,9	84,1
Međimurska	100	97,9	94,4	89,3	82,8
Republika Hrvatska	100	96,9	92,5	86,9	80,7
Primorsko-goranska	100	97	92	86,1	80,6
Krapinsko-zagorska	100	97	92,7	87	80,4
Koprivničko-križevačka	100	96,5	91,8	85,8	78,9
Osječko-baranjska	100	96,1	90,6	83,3	75,1
Brodsko-posavska	100	93,4	86,2	77,3	67,2
Vukovarsko-srijemska	100	92,3	83,7	73,2	61,5
Bjelovarsko-bilogorska	100	91,8	82,7	72,1	60,7
Virovitičko-podravska	100	92,3	83,4	72,4	60,4
Karlovačka	100	90,2	79,8	68,8	57,3
Šibensko-kninska	100	89,2	78,6	67,2	55,9
Požeško-slavonska	100	89,5	78,3	65	50,7
Ličko-senjska	100	85,6	71,9	58,3	44,6
Sisačko-moslavačka	100	87,1	73,1	57,6	41,6

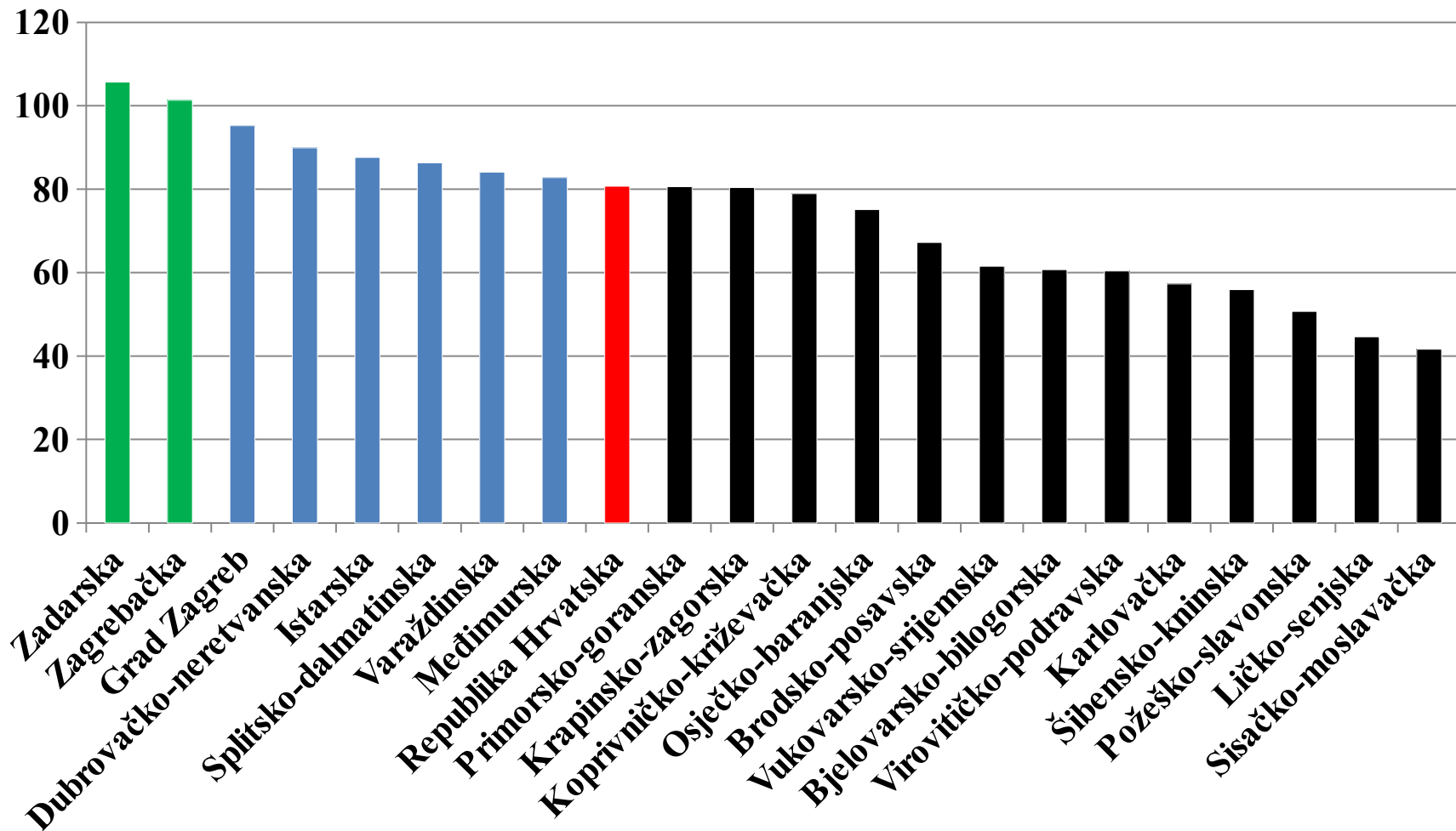
Nastavljanjem sadašnjih demografskih trendova očekuje se gospodarski teško održiva situacija zbog promjena u dobnom sastavu stanovništva

- Prema kretanju ukupnog broja stanovnika razvidne su **dvije skupine:**
 1. Zadarska ž. i Grad Zagreb s porastom broja stanovnika **ali samo zbog porasta stanovništva starog 65 i više godina**
 2. županije sa smanjenjem broja stanovnika **čak do 60%.**

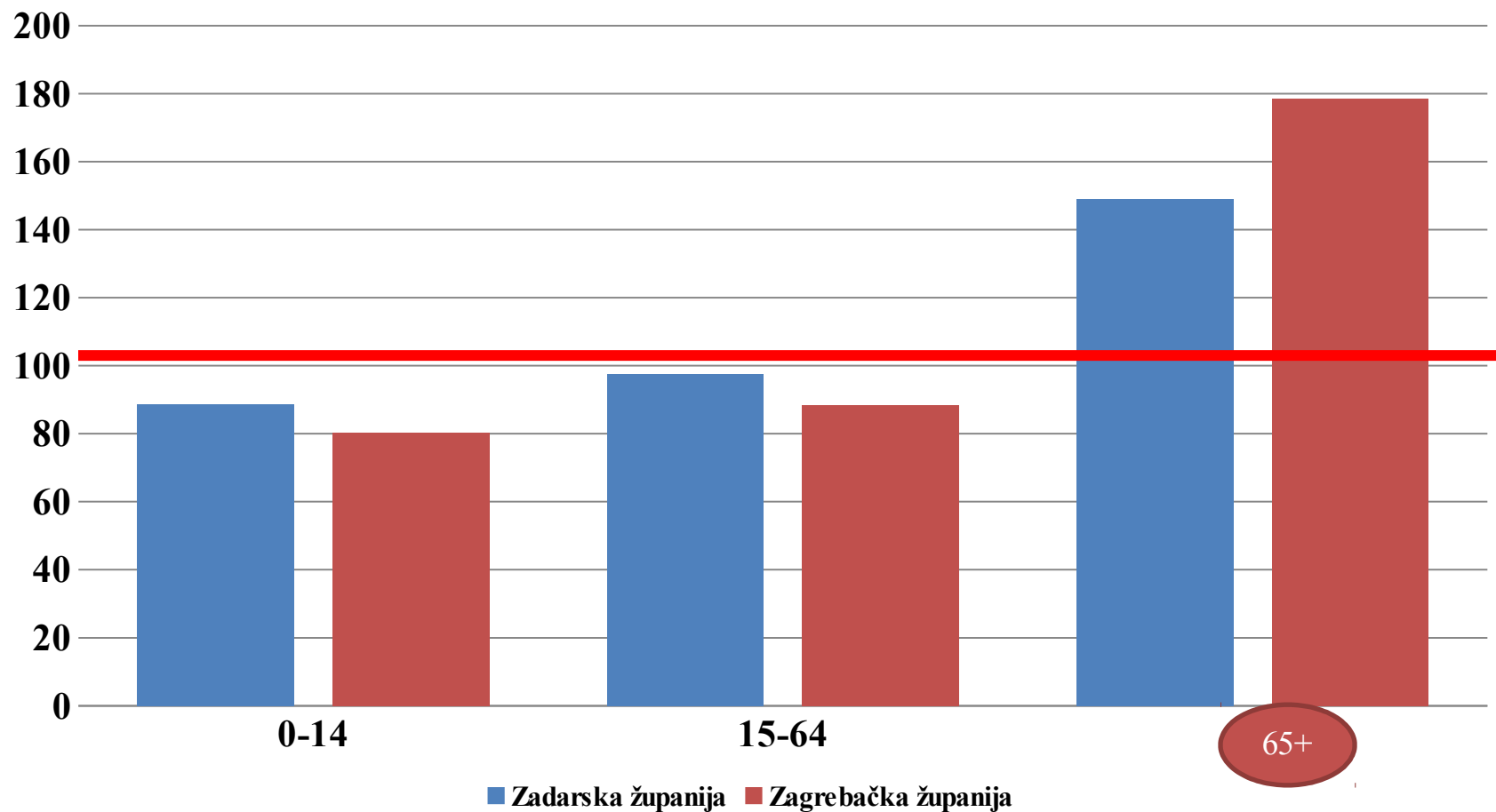
Projekcija ukupnog broja stanovnika Hrvatske po velikim dobnim skupinama 2011. – 2051.

Hrvatska						
Dobne grupe	Broj stanovnika					Indeks 2051/2011 = 100,0
	2011.	2021.	2031.	2041.	2051.	
0 - 14	<u>652.428</u>	600.622	527.491	464.412	<u>420.669</u>	64,48
15 - 64	<u>2.873.828</u>	2.662.624	2.433.506	2.225.168	<u>1.968.064</u>	68,48
65+	<u>758.633</u>	888.304	1.003.388	1.033.917	<u>1.068.133</u>	140,80
Ukupno	4.284.889	4.151.550	3.964.385	3.723.497	3.456.866	80,68
Struktura (u %)						
0 - 14	15	14	13	12	12	
15 - 64	67	64	61	60	57	
65+	18	21	25	28	31	
Ukupno	100	100	100	100	100	

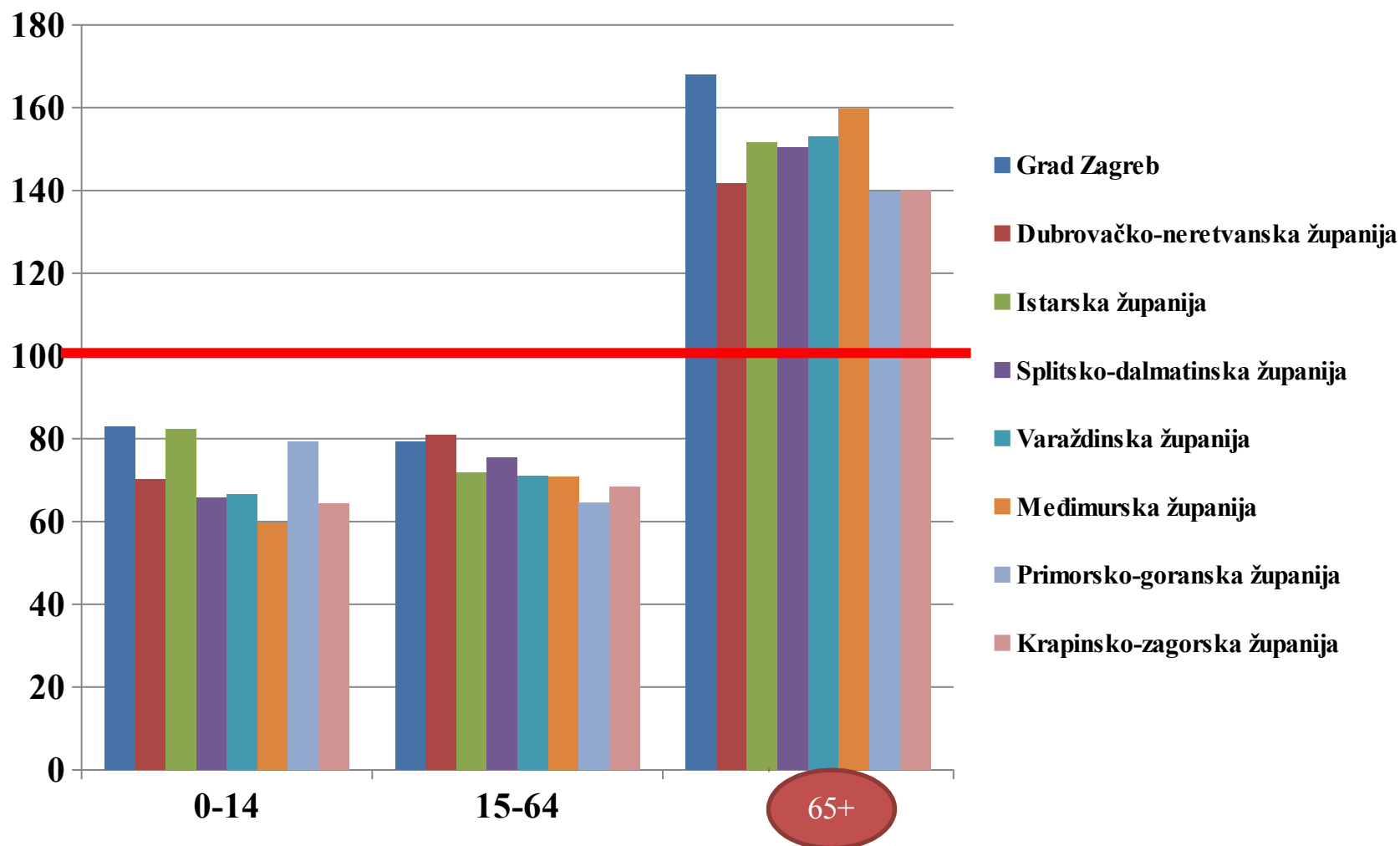
Projekcije ukupnog broja stanovnika po županijama 2011. – 2051. (2011. = 100,0)

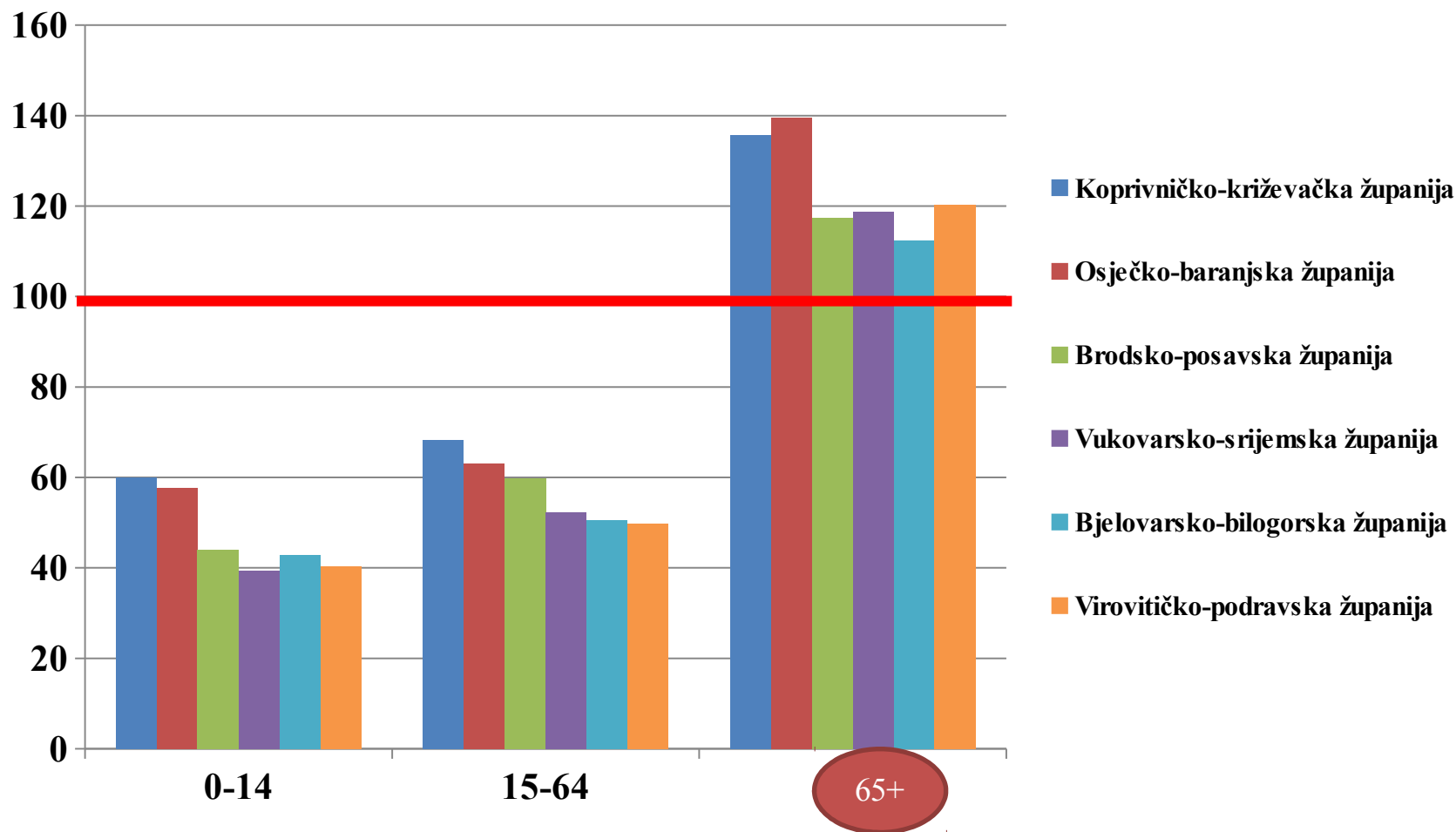
I. Županije s porastom ukupnog broja stanovnika od 2011. – 2051. (2011. = 100,0)
Porast isključivo zbog porasta stanovništva starog 65 i više godina

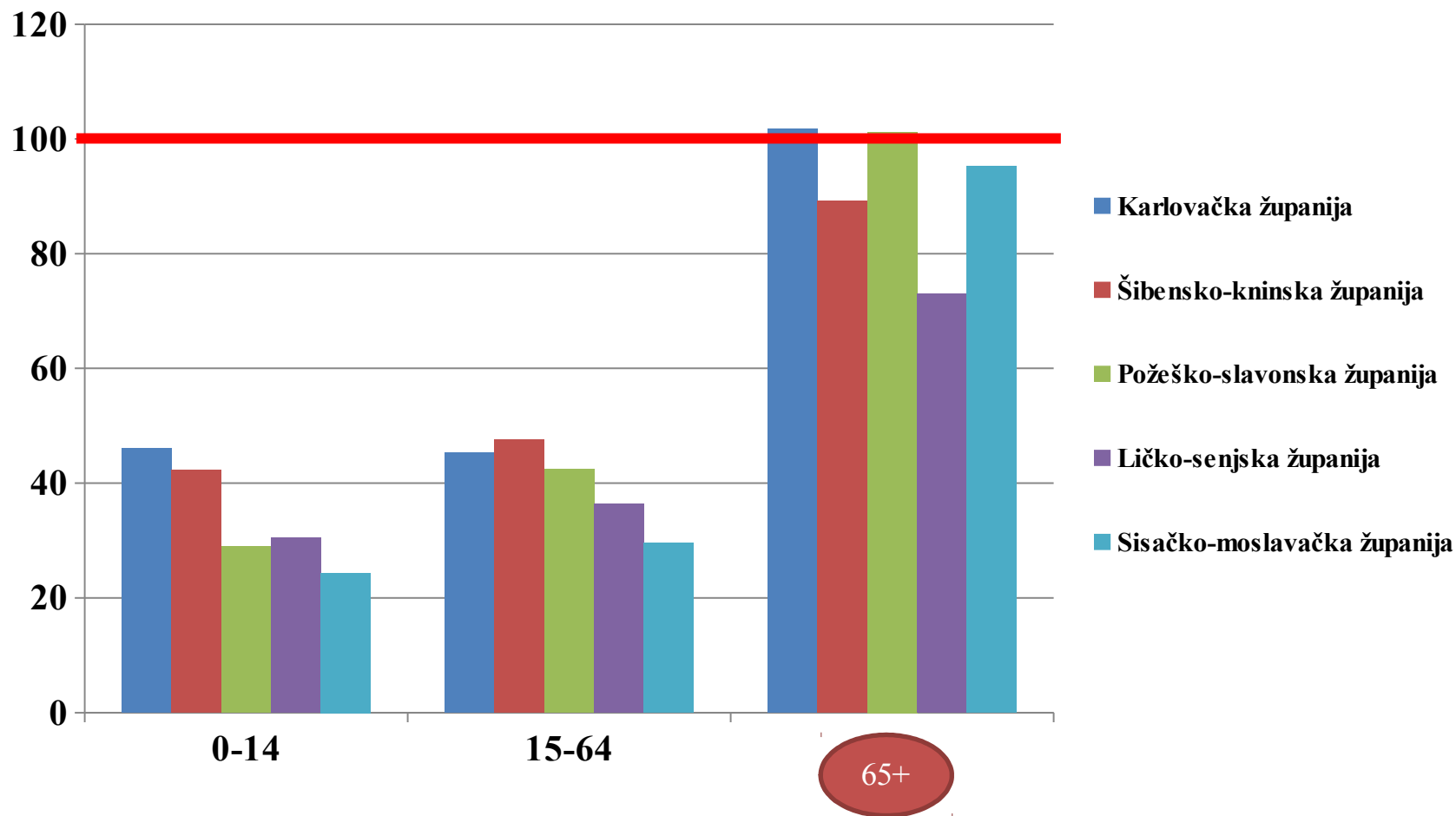
II. Županije s padom broja stanovnika od 0 - 20%, u razdoblju 2011. – 2051. (2011. = 100,0)

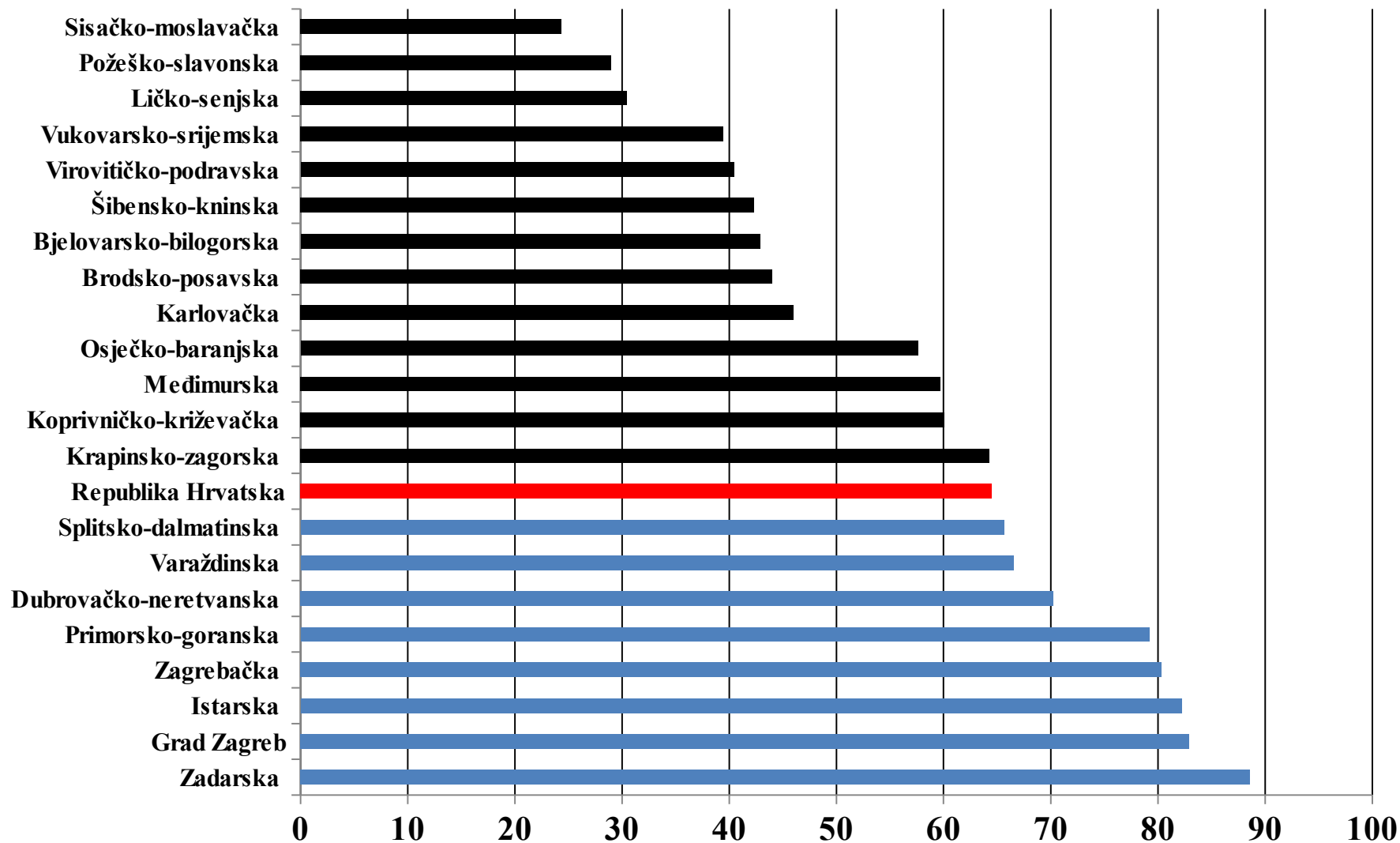
III. Županije s padom broja stanovnika od 20 - 40%, u razdoblju 2011. – 2051. (2011. = 100,0)

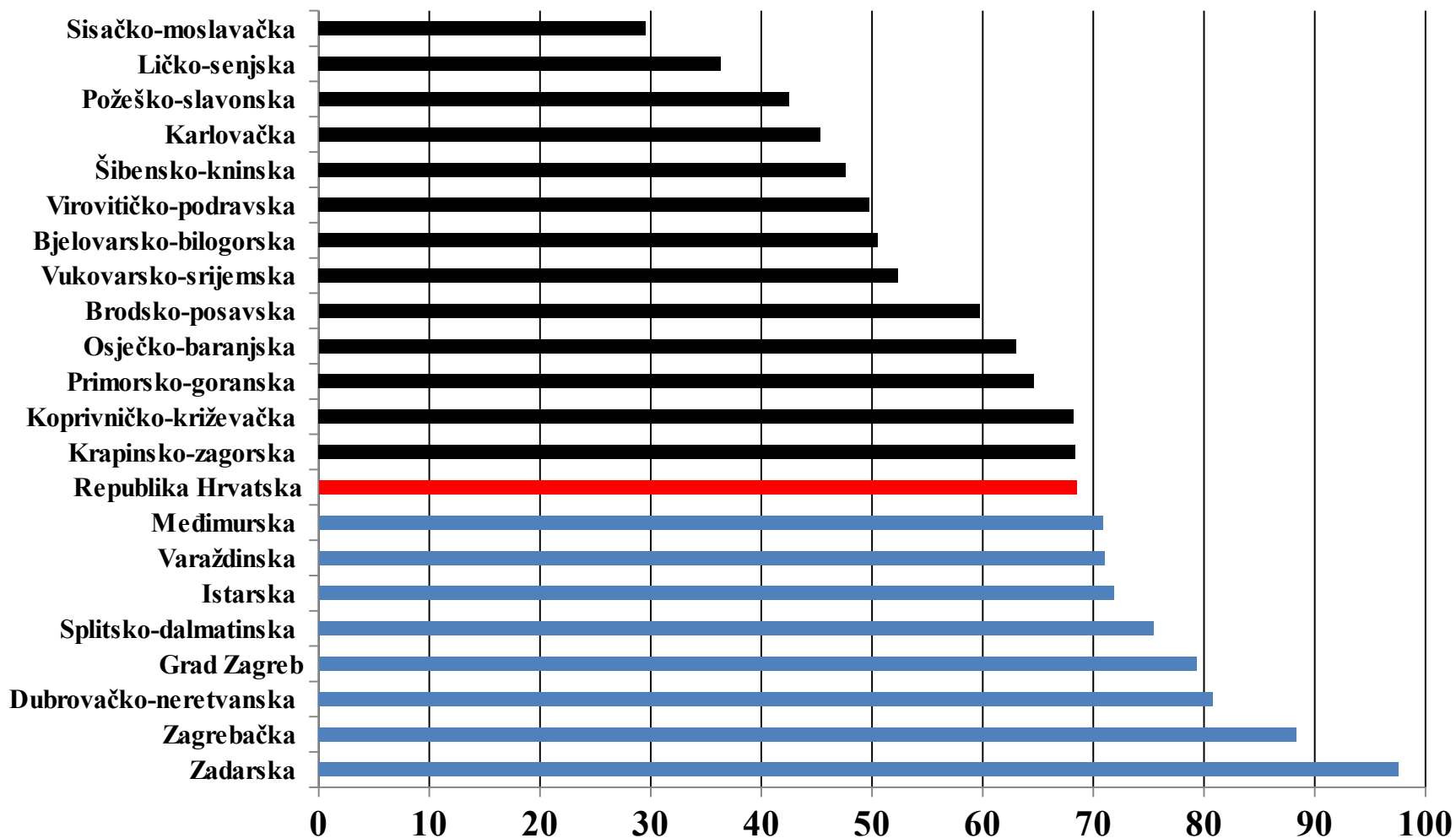
IV. Županije s padom broja stanovnika od 40 - 60%, u razdoblju 2011. – 2051. (2011. = 100,0)

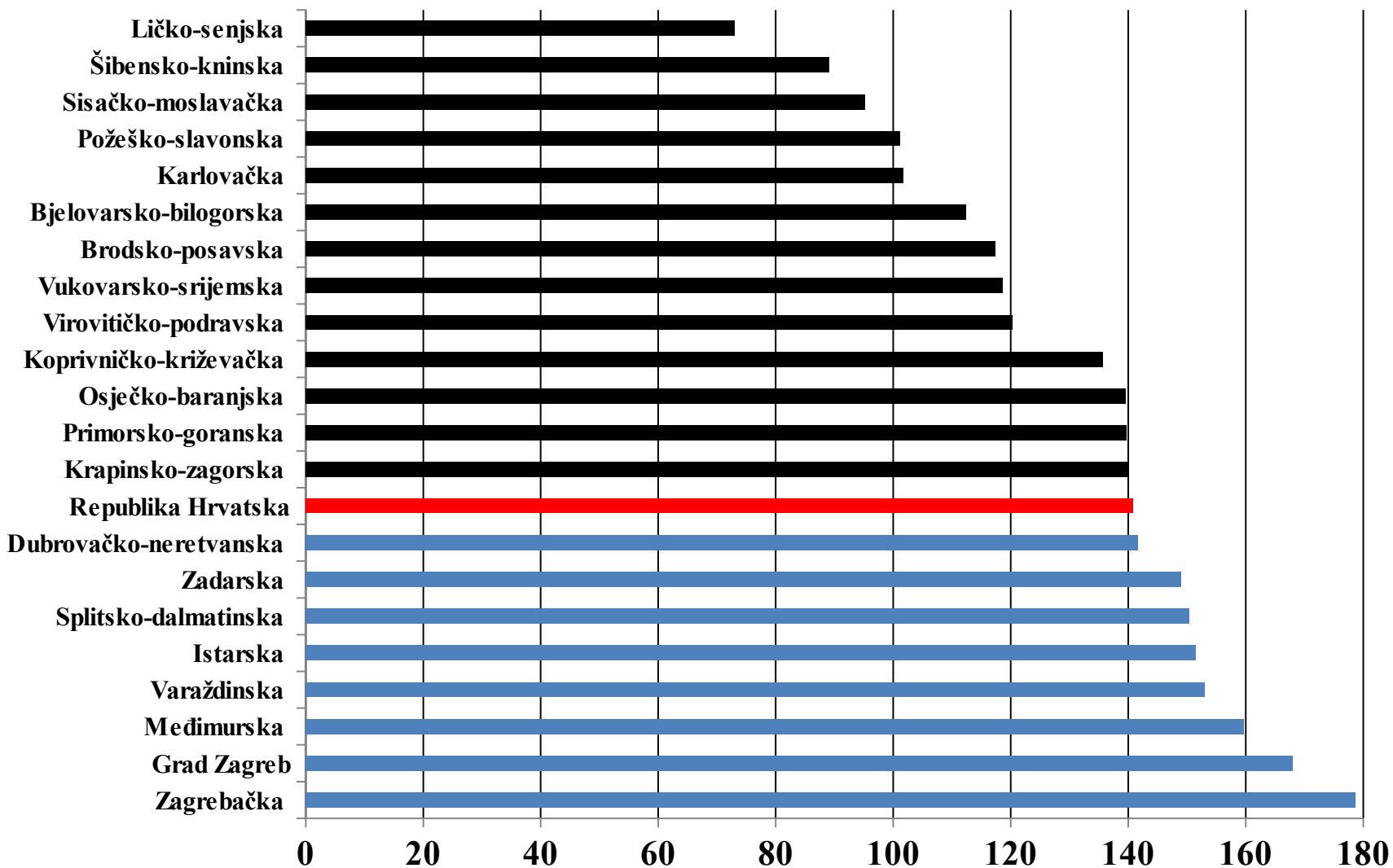
Projicirana promjena broja mladih (0 – 14) po županijama do 2051. (2011. = 100,0)

Projicirana promjena broja radnog kontingenta (15 – 64) po županijama do 2051. (2011. = 100,0)

Projicirana promjena broja stanovništva starog 65 i više godina po županijama do 2051. (2011. = 100,0)

- projekcije pokazuju značajne demografske promjene na velikom prostoru/županijama pod pretpostavkom **nastavljanja sadašnjih demografskih trendova**
- očekuje se značajno smanjenje **ukupnog broja stanovnika** i jaki **disbalans između funkcionalnih dobnih skupina**
- **dobni sastav stanovništva**, s izrazitim različitostima po pojedinim županijama, manje u srednjoročnome, ali naglašeno u dugoročnom razdoblju **bit će vrlo restriktivan razvojni činitelj**

- zbog ubrzanog demografskog starenja Hrvatske u idućim desetljećima **očekuju se značajne makroekonomske promjene**
- očekivane drastične promjene u dobnom sastavu stanovništva mogu se ublažiti provođenjem **pronatalitetne, redistributivne i imigracijske** populacijske politike

Projekcije stanovništva za odabrane zemlje i zemljopisna područja do 2100. godine

	Stanovništvo u tisućama			Promjena 2050/2015
	2015	2050	2100	
Svijet	7 349 472	9 725 148	11 213 317	32%
AFRIKA	1 186 178	2 477 536	4 386 591	109%
▪ Nigerija	182 202	398 508	752 247	119%
▪ Etiopija	99 391	188 455	242 644	90%
▪ Egipat	91 508	151 111	200 802	65%
AZIJA	4 393 296	5 266 848	4 888 653	20%
▪ Kina	1 376 049	1 348 056	1 004 392	-2%
▪ Indija	1 311 051	1 705 333	1 659 786	30%
▪ Indonezija	257 564	322 237	313 648	25%
▪ Pakistan	188 925	309 640	364 283	64%
▪ Bangladeš	160 996	202 209	169 541	26%
Sjeverna i Južna Amerika	634 387	784 247	721 224	24%
▪ Meksiko	127 017	163 754	148 404	29%
▪ Brazil	207 848	238 270	200 305	15%
▪ SAD	321 774	388 865	450 385	21%

EUROPA	738 442	706 793	645 577	-4%
▪ Rusija	143 457	128 599	117 445	-10%
▪ Njemačka	80 689	74 513	63 244	-8%
▪ Ujedinjeno Kraljevstvo	64 716	75 361	82 370	16%
▪ Francuska	64 395	71 137	75 998	10%
▪ Hrvatska	4 240	3 554	2 615	-16%
▪ Srbija	7 100	6 100		-14%
▪ Bosna i Hercegovina	3 810	3 069	1 919	-19%
▪ Albanija	2 897	2 710	1 755	-6%
▪ Makedonija	2 078	1 938	1 487	-7%
▪ Slovenija	2 068	1 942	1 693	-6%
▪ Crna Gora	626	574	437	-8%

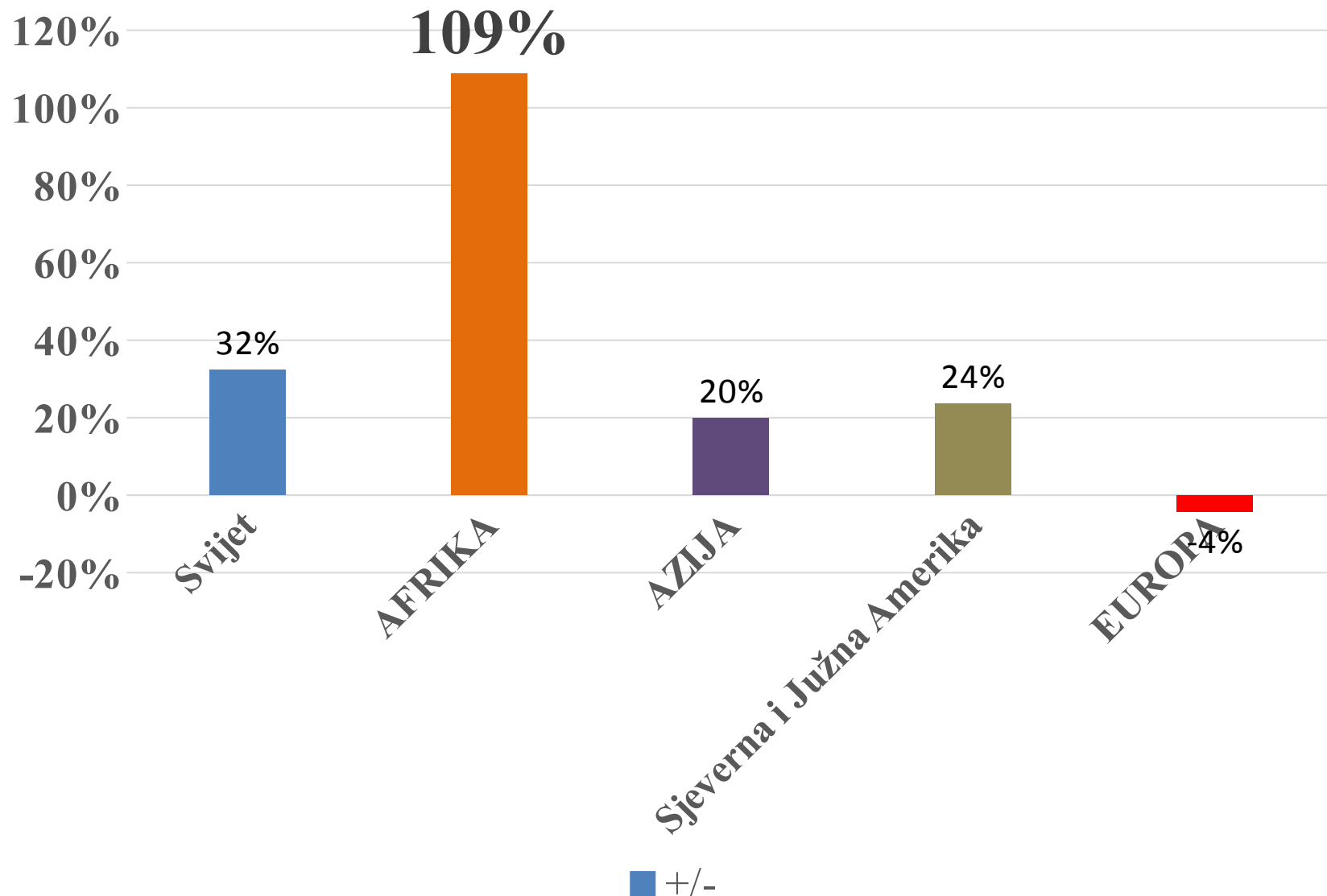
Hrvatska

Dobne grupe	Broj stanovnika			Relativna promjena 2050./2015.
	2015	2050	2100	
0 - 14	631,41	474,13	358,28	-25%
15 - 64	2805,91	2018,70	1397,24	-28%
65+	802,99	1061,59	859,56	32%
Ukupno	4240,32	3554,42	2615,08	-16%
Struktura (u %)				
0 - 14	15%	13%	14%	
15 - 64	66%	57%	53%	
65+	19%	30%	33%	
Ukupno	100%	100%	100%	

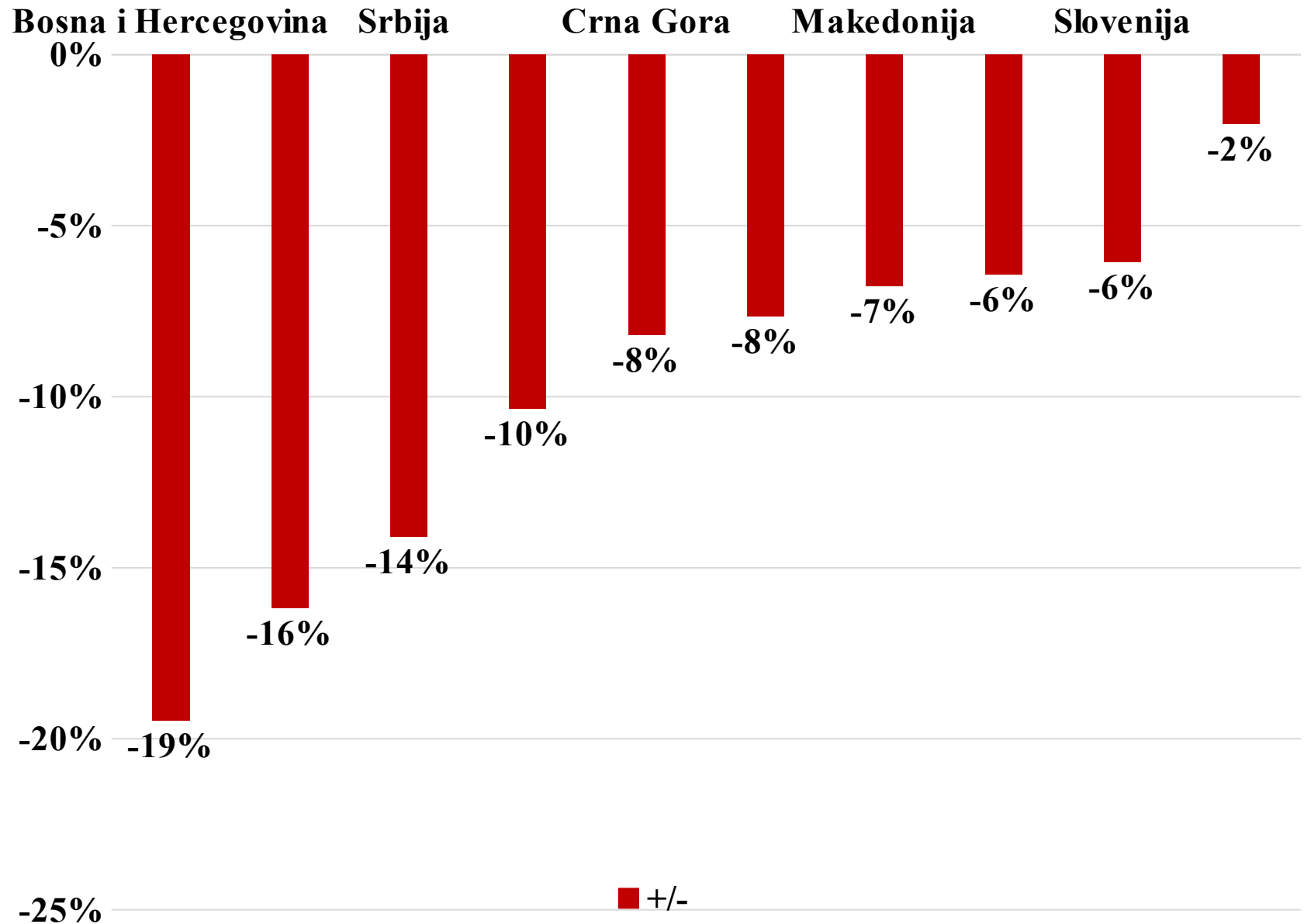
Albanija

Dobne grupe	Broj stanovnika			Relativna promjena 2050./2015.
	2015	2050	2100	
0 - 14	537,22	389,60	232,40	-27%
15 - 64	2000,37	1679,01	882,49	-16%
65+	359,08	641,63	639,66	79%
Ukupno	2896,68	2710,24	1754,54	-6%
Struktura (u %)				
0 - 14	19%	14%	13%	
15 - 64	69%	62%	50%	
65+	12%	24%	36%	
Ukupno	100%	100%	100%	

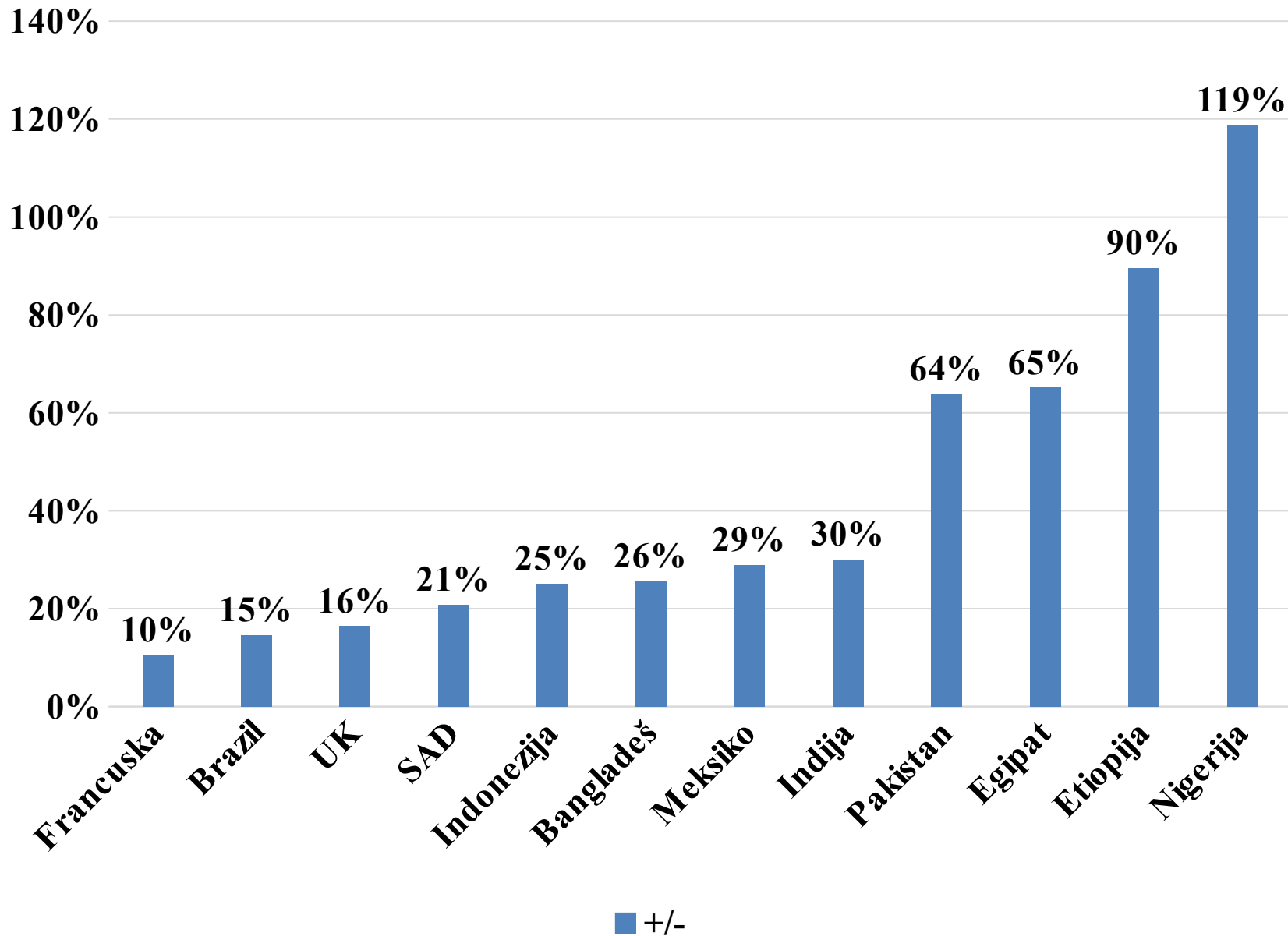
Relativne promjene od 2015. do 2050.

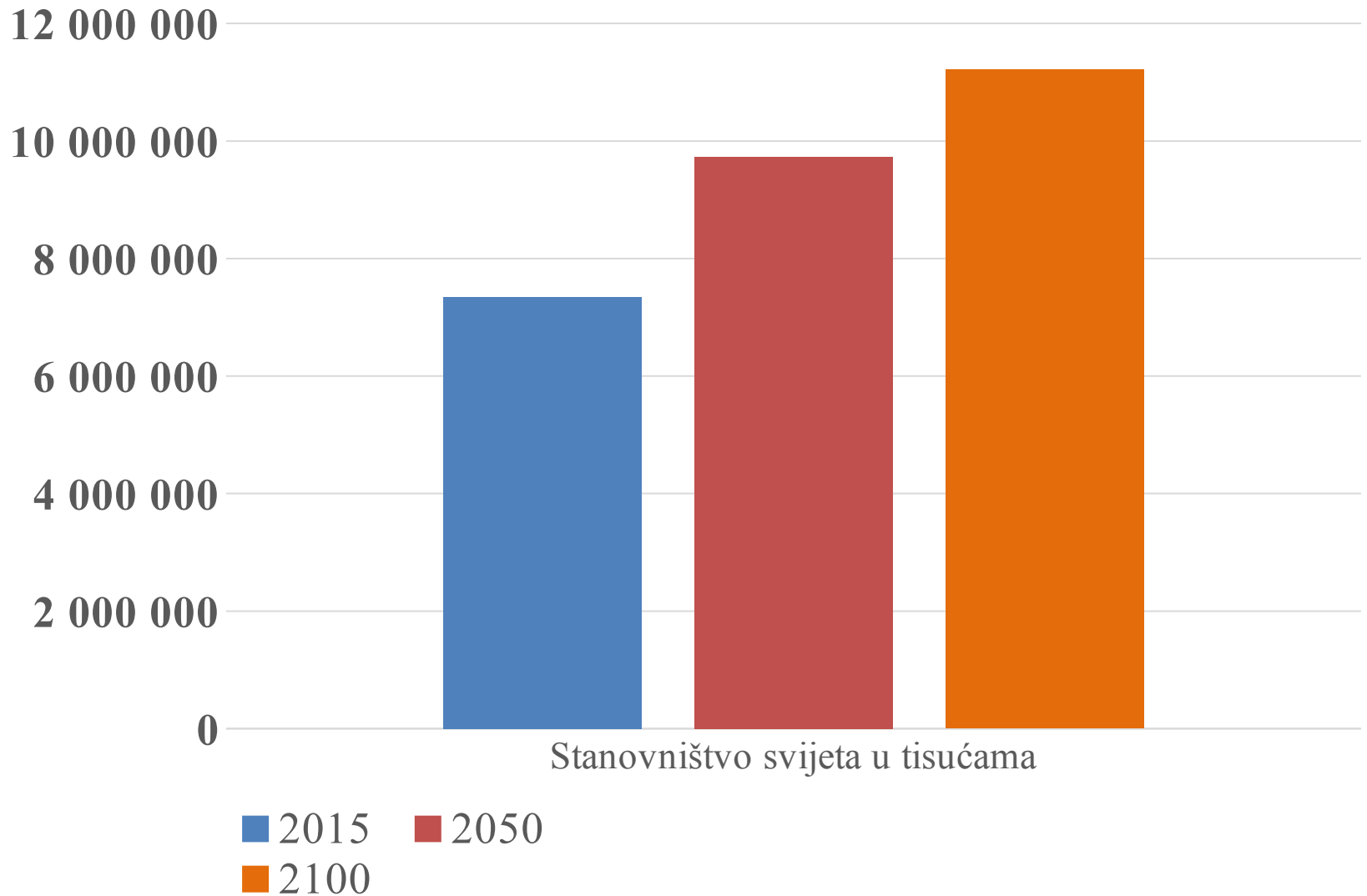
Relativne promjene od 2015. do 2050.

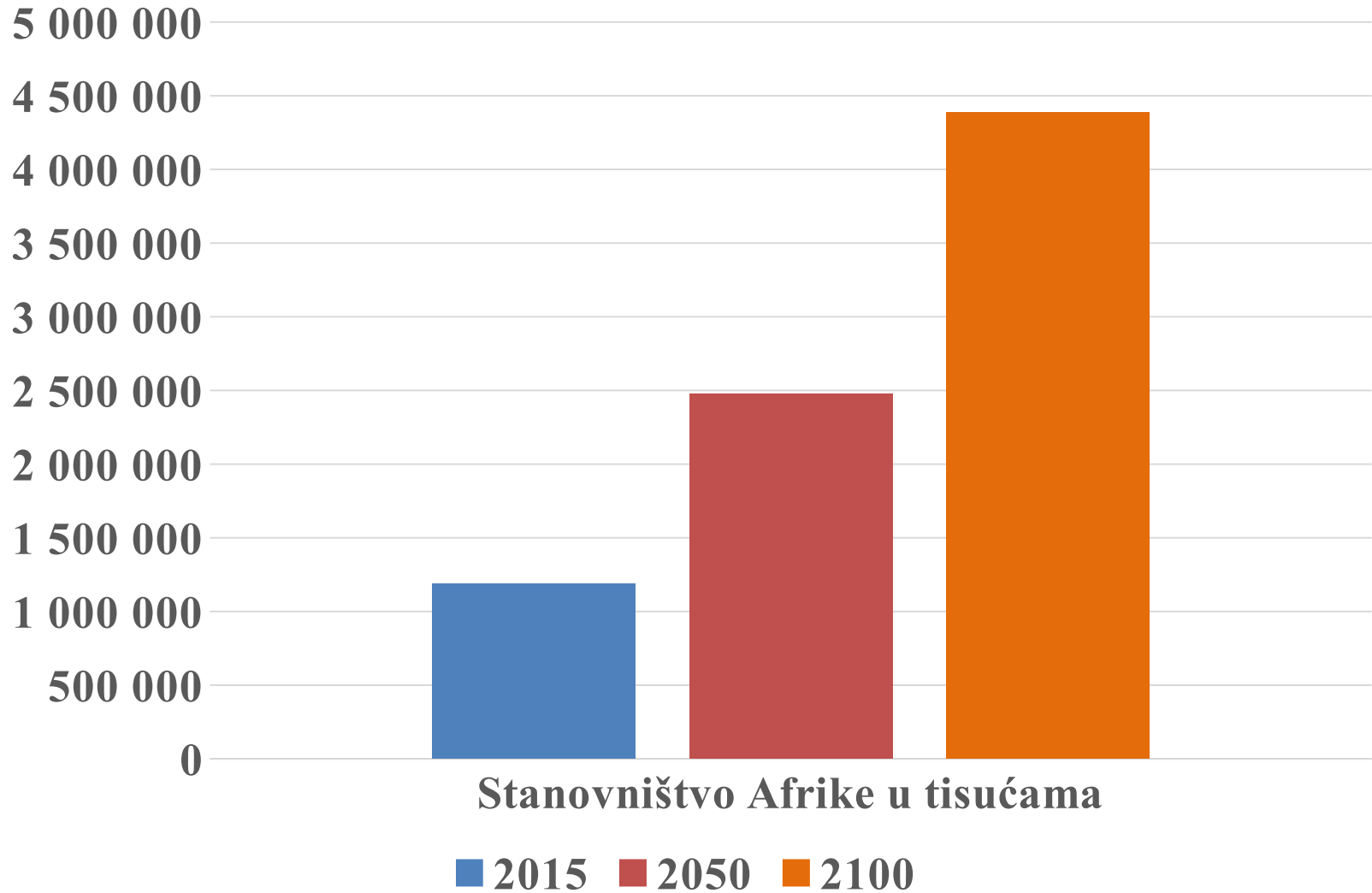
Relativne promjene od 2015. do 2050.

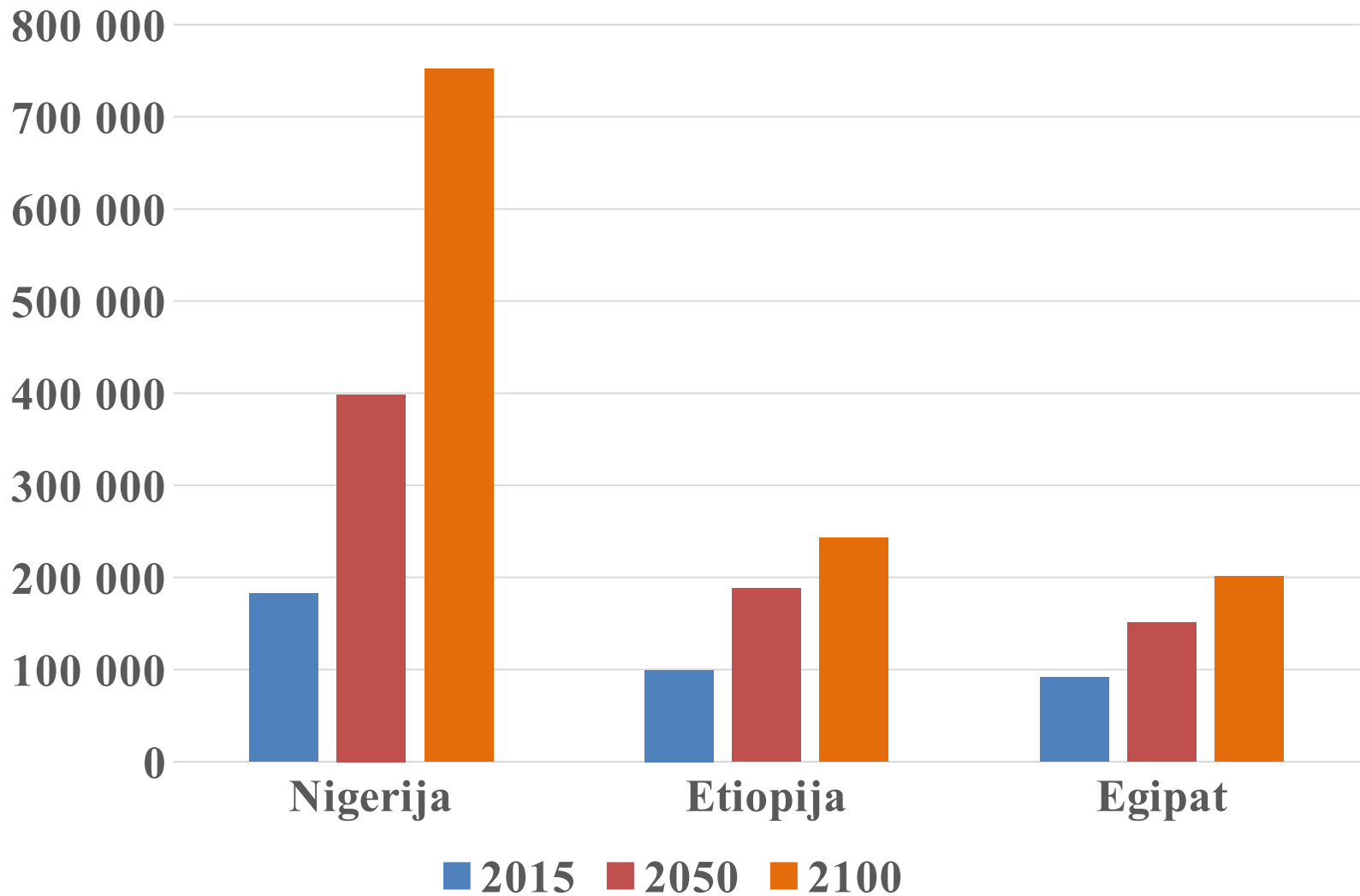
Stanovništvo svijeta

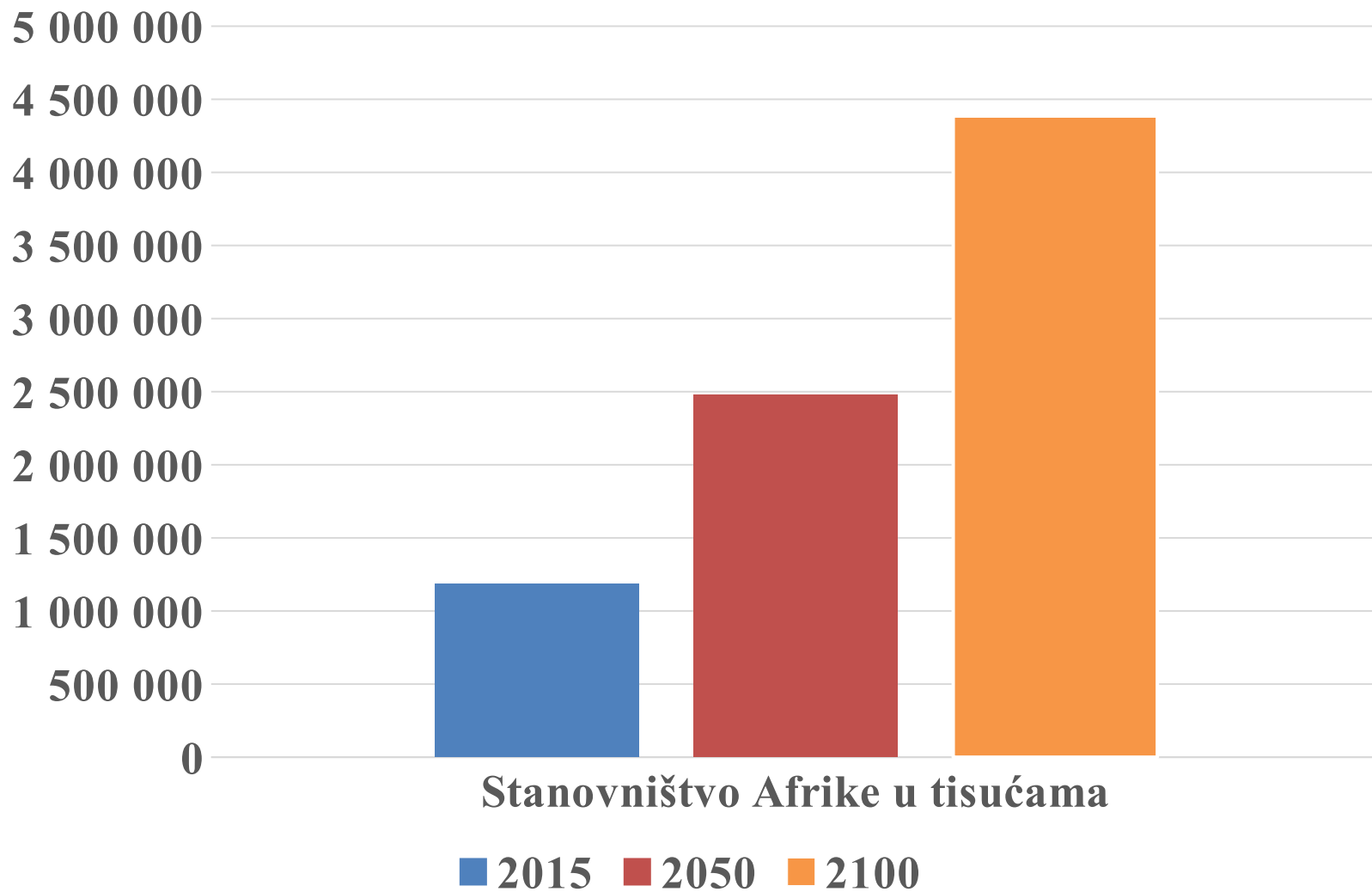
Stanovništvo Afrike

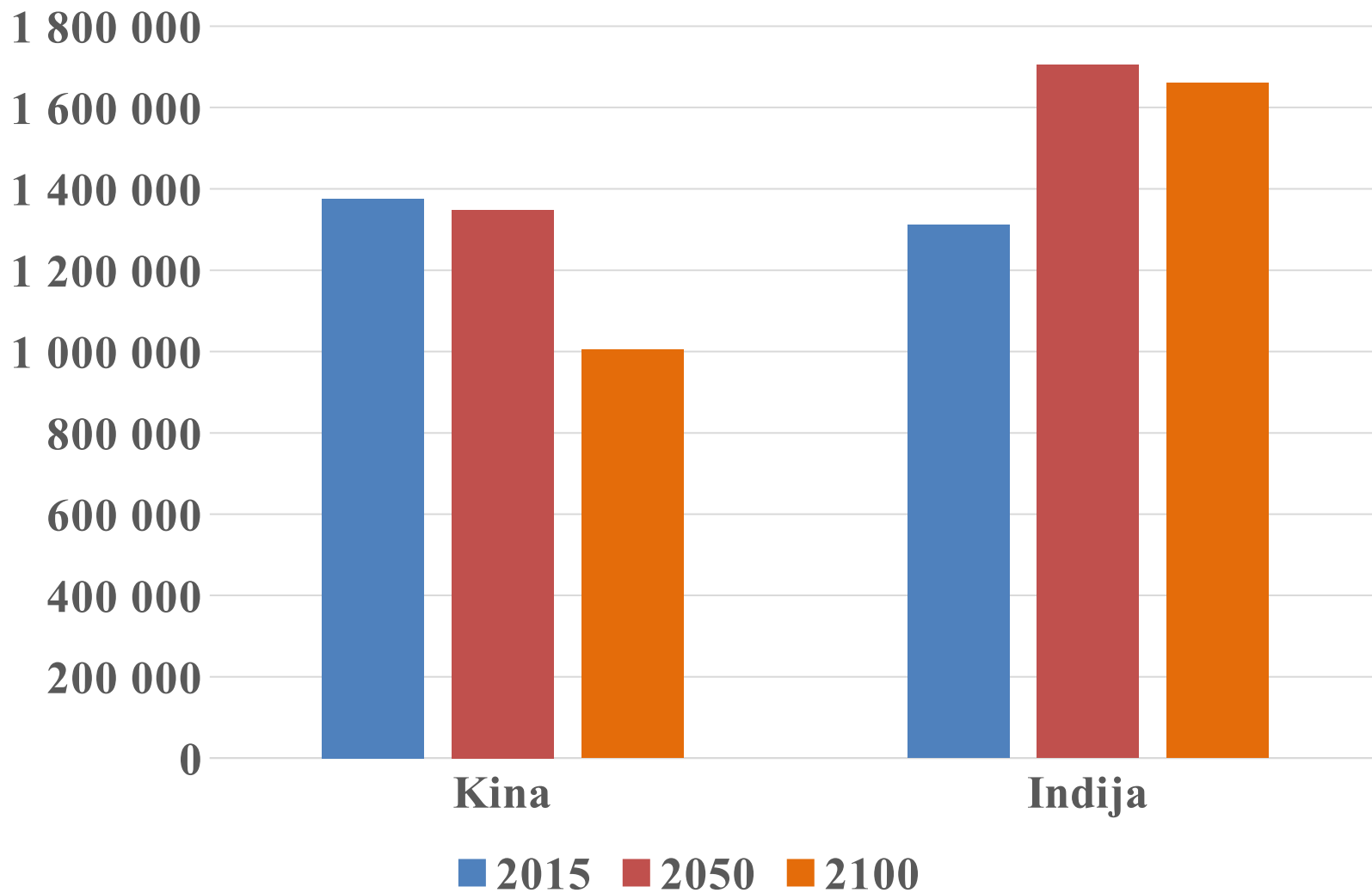
Stanovništvo Afrike (u tisućama)

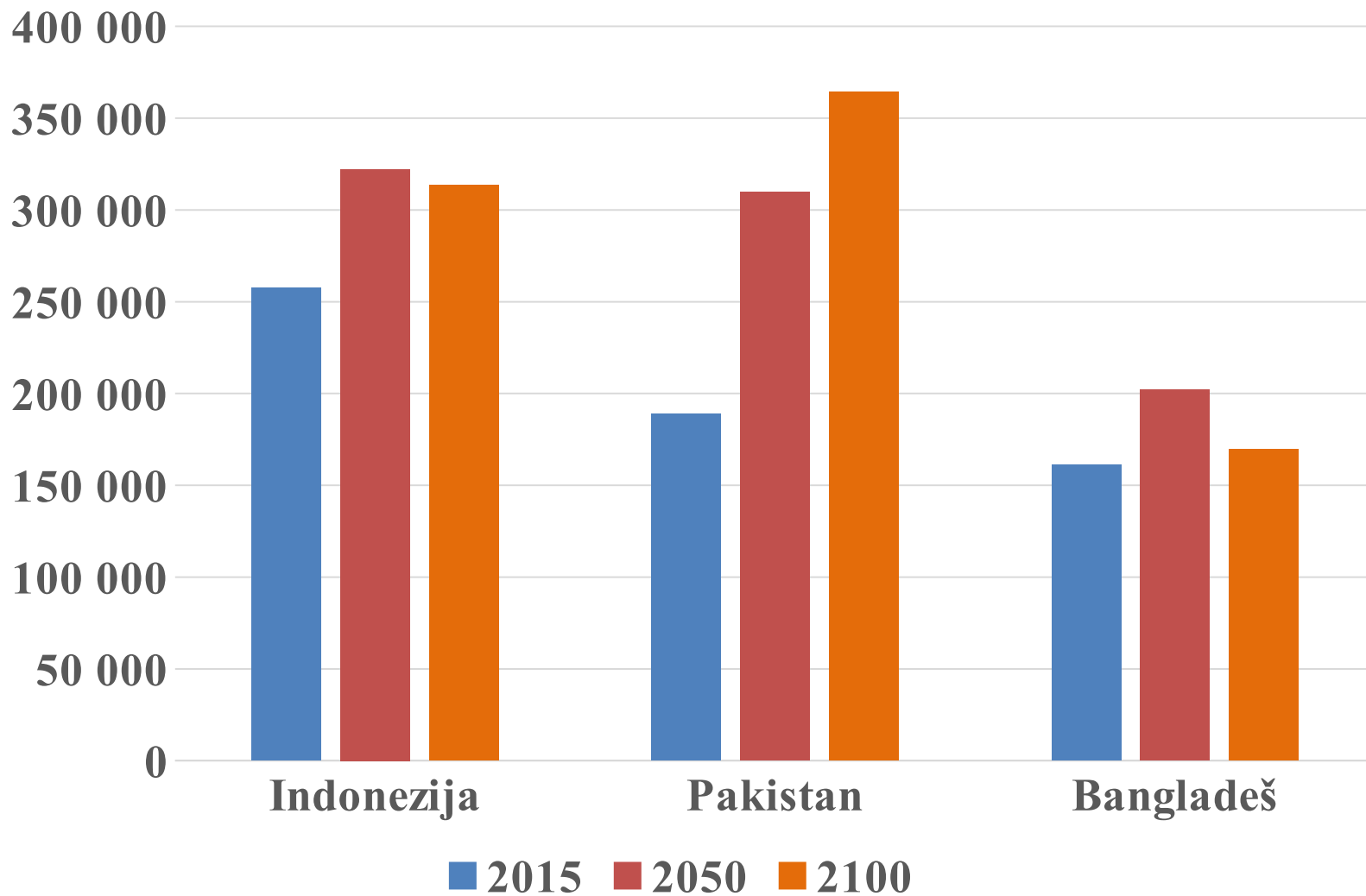
Stanovništvo Azije (u tisućama)

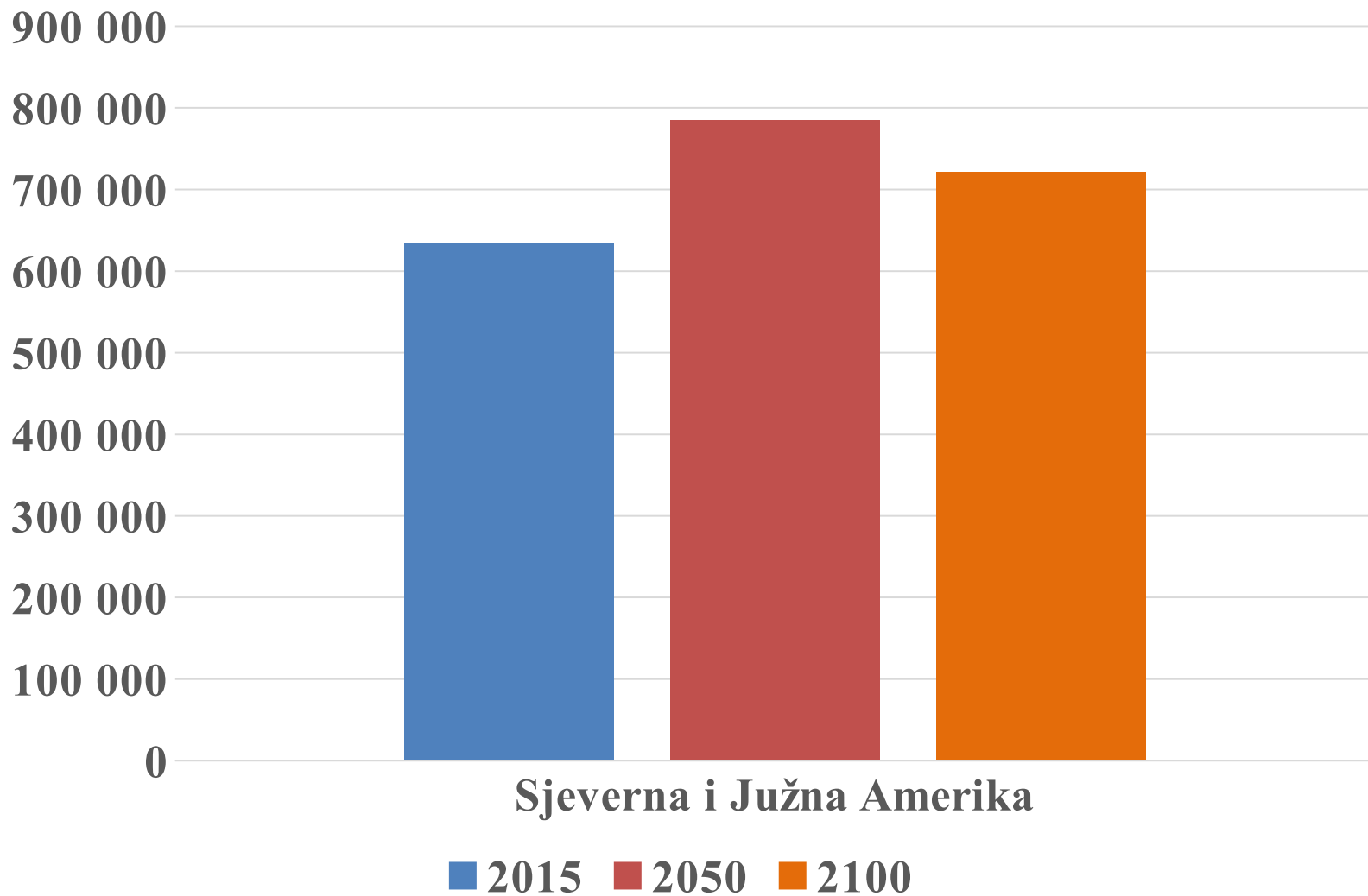
Stanovništvo Azije (u tisućama)

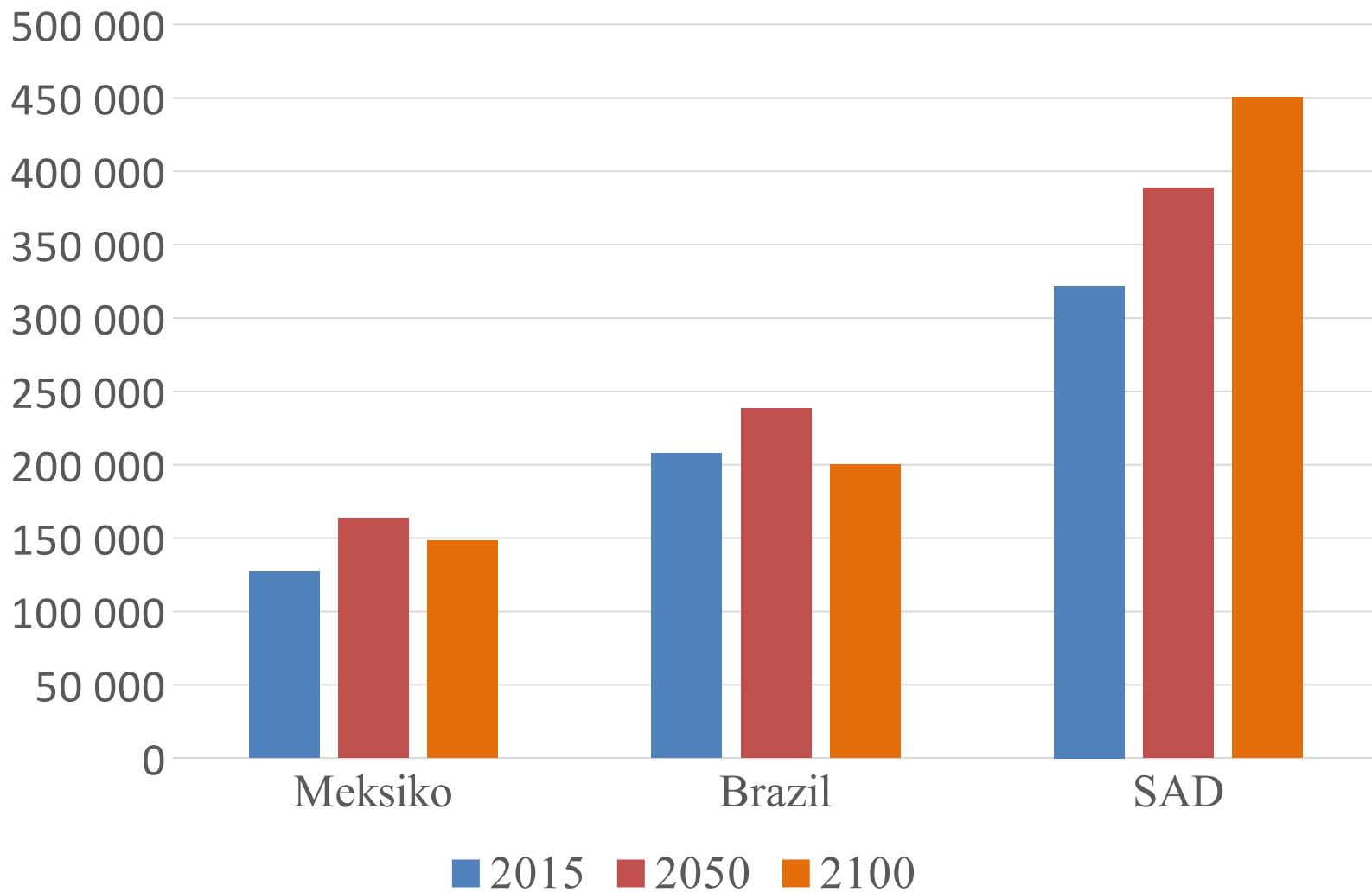
Stanovništvo Azije (u tisućama)

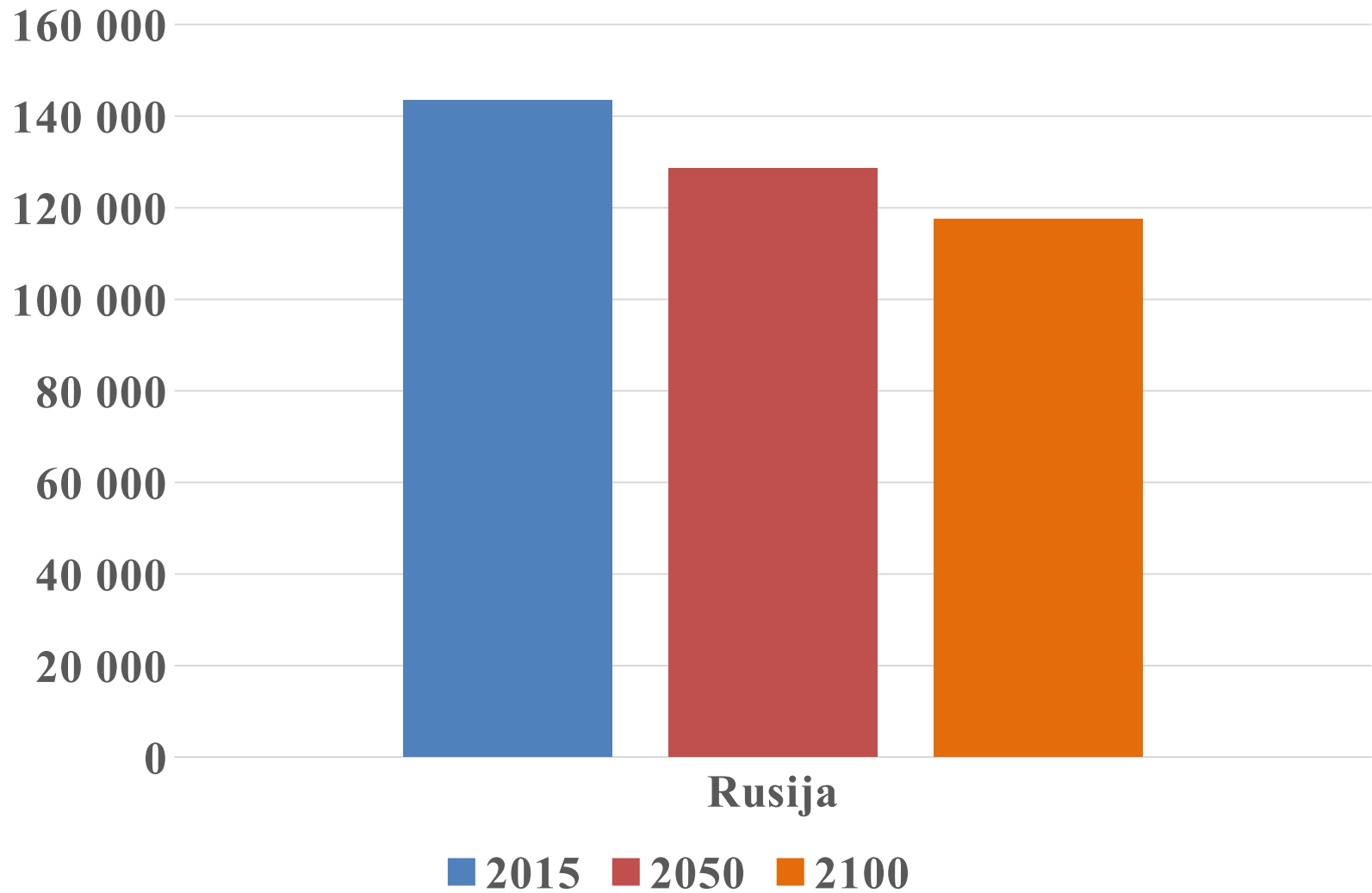
Stanovništvo Sjeverne i Južne Amerike (u tisućama)

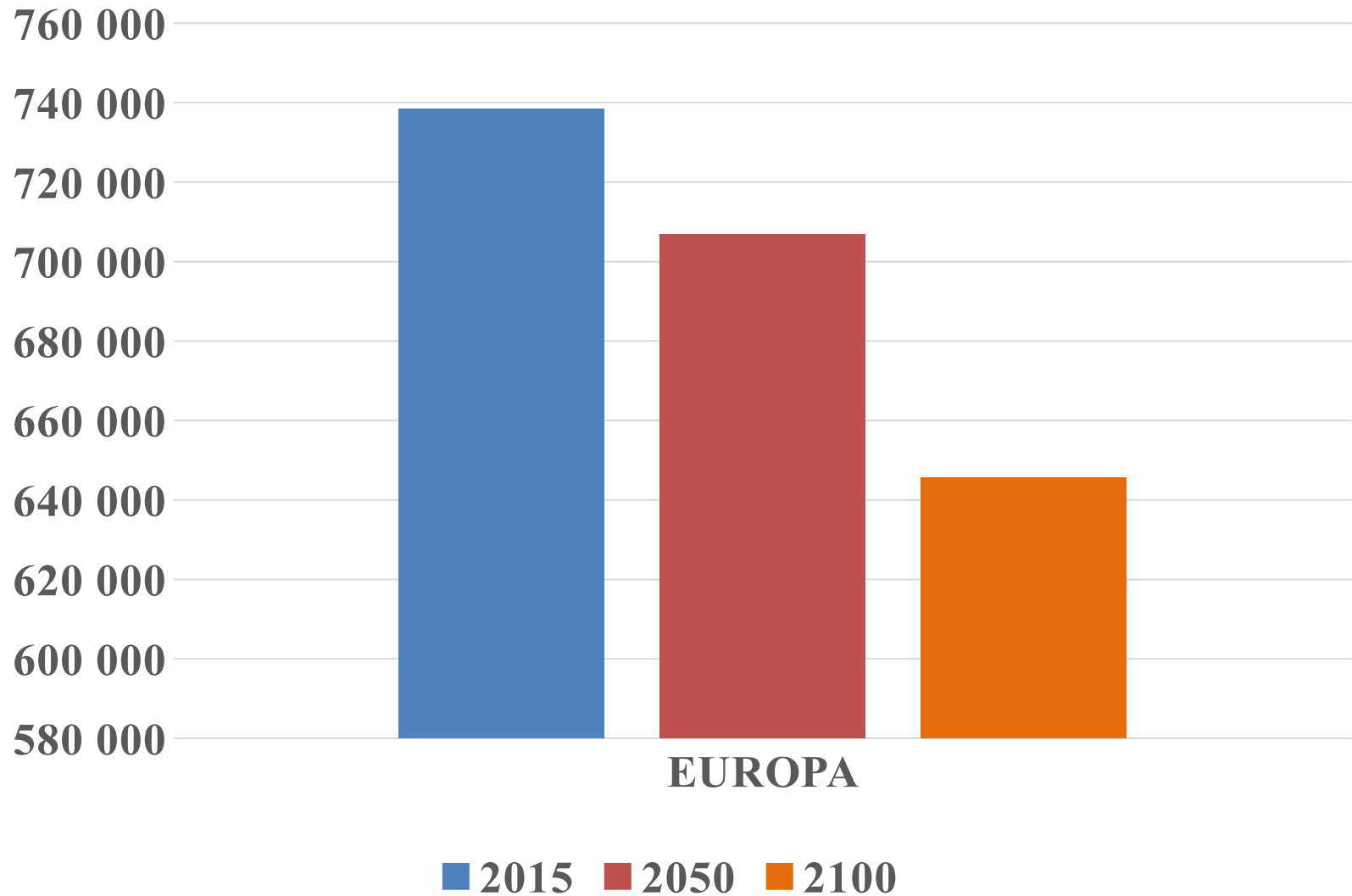
Stanovništvo Sjeverne i Južne Amerike (u tisućama)

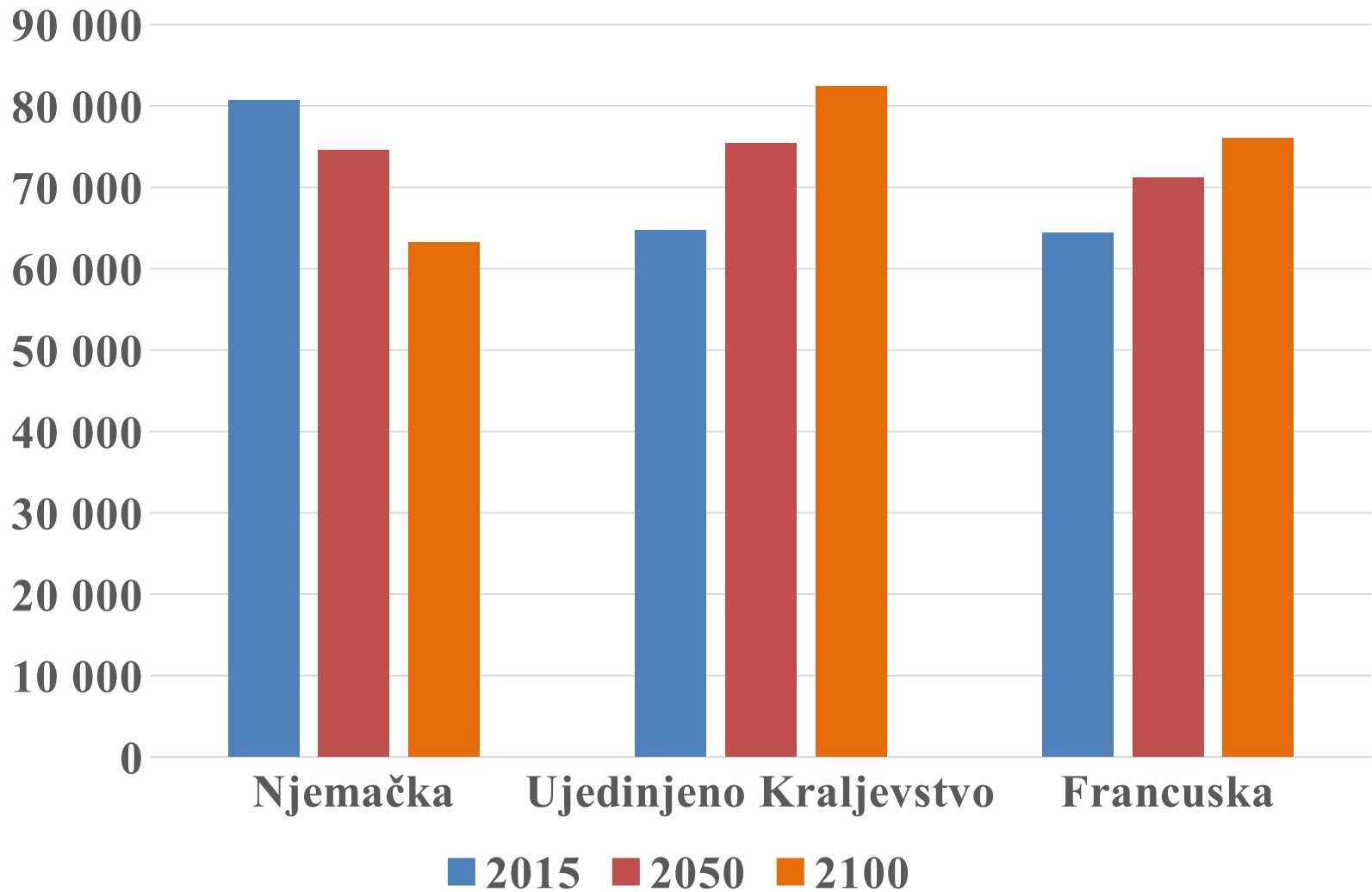
Stanovništvo Rusije (u tisućama)

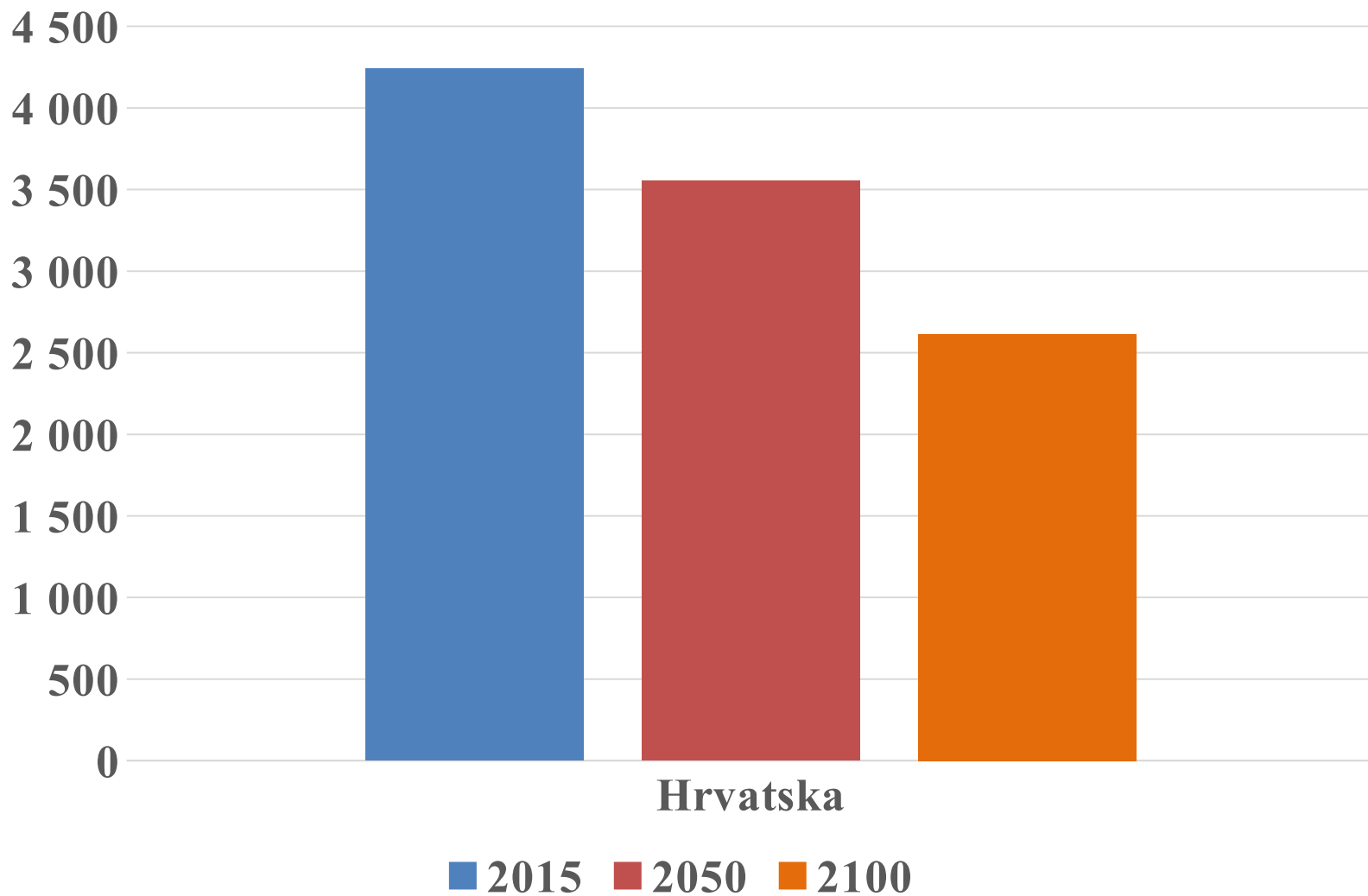
Stanovništvo Europe (u tisućama)

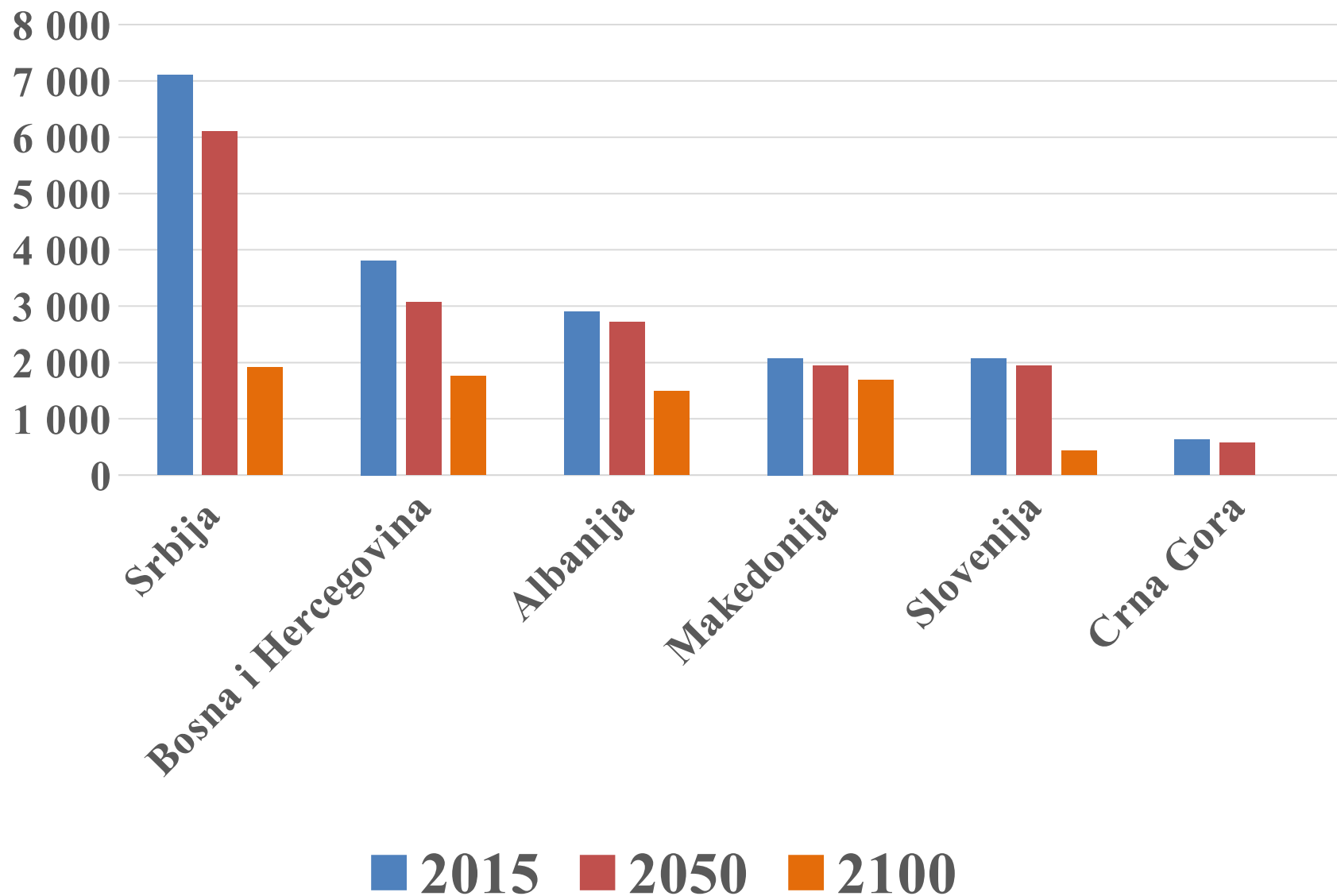
Stanovništvo Europe (u tisućama)

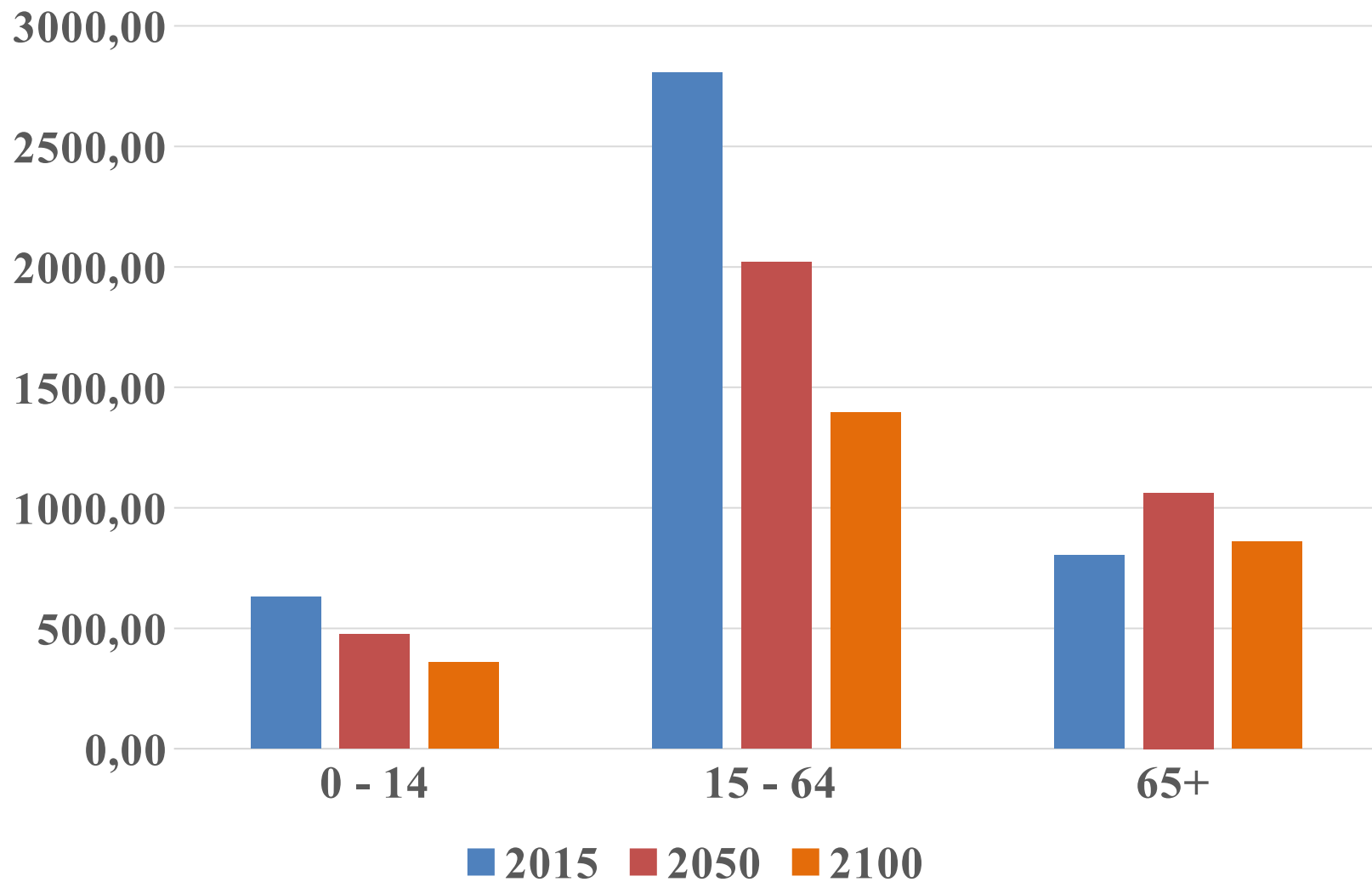
Stanovništvo Hrvatske (u tisućama)

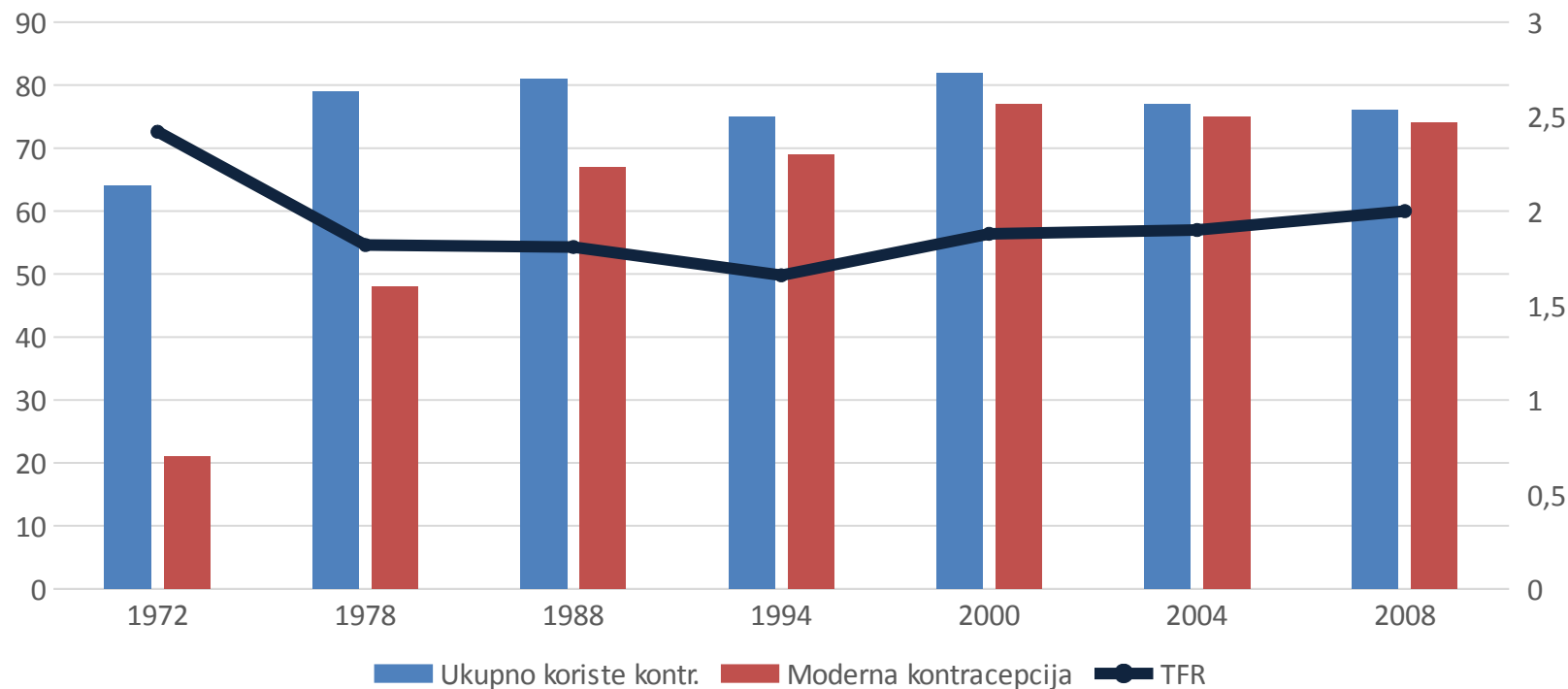
Stanovništvo Europe (u tisućama)

Stanovništvo Hrvatske prema dobnim skupinama

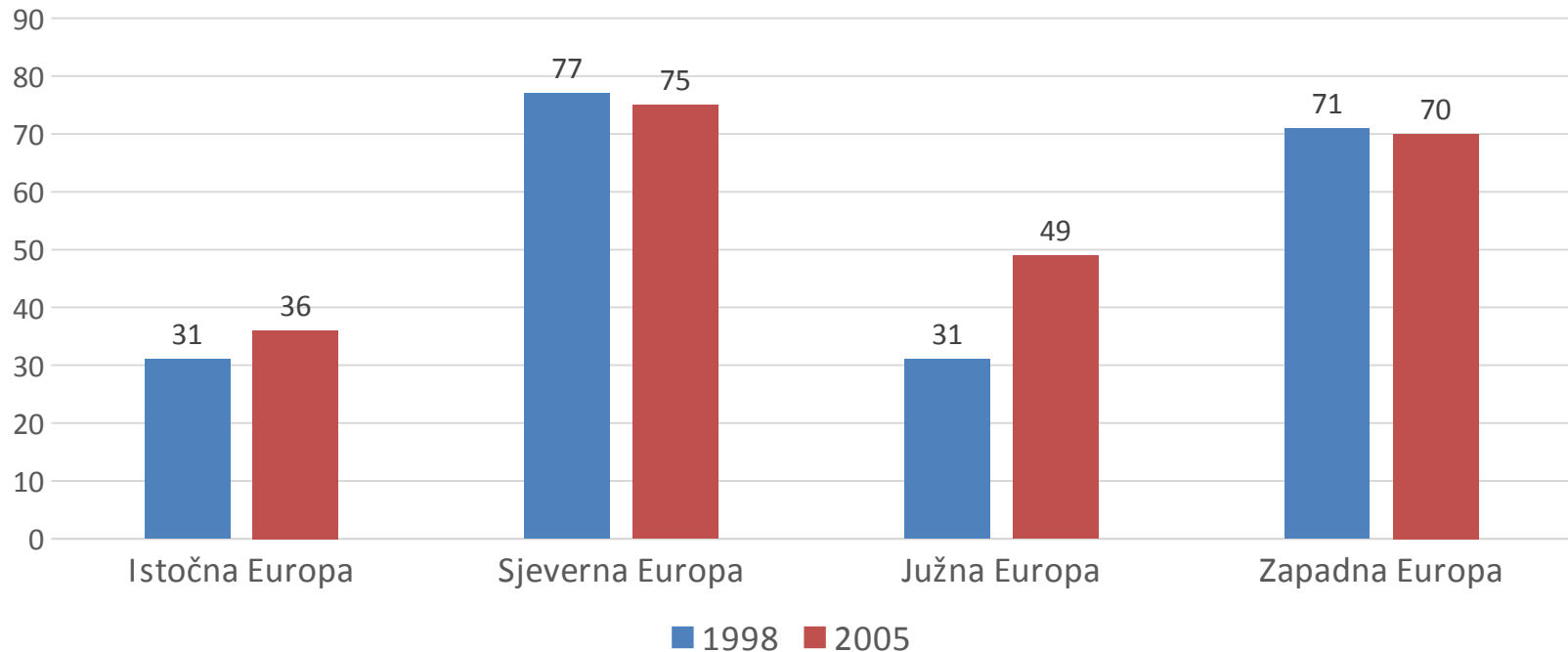

Kontracepcija i TFR; primjer Francuske

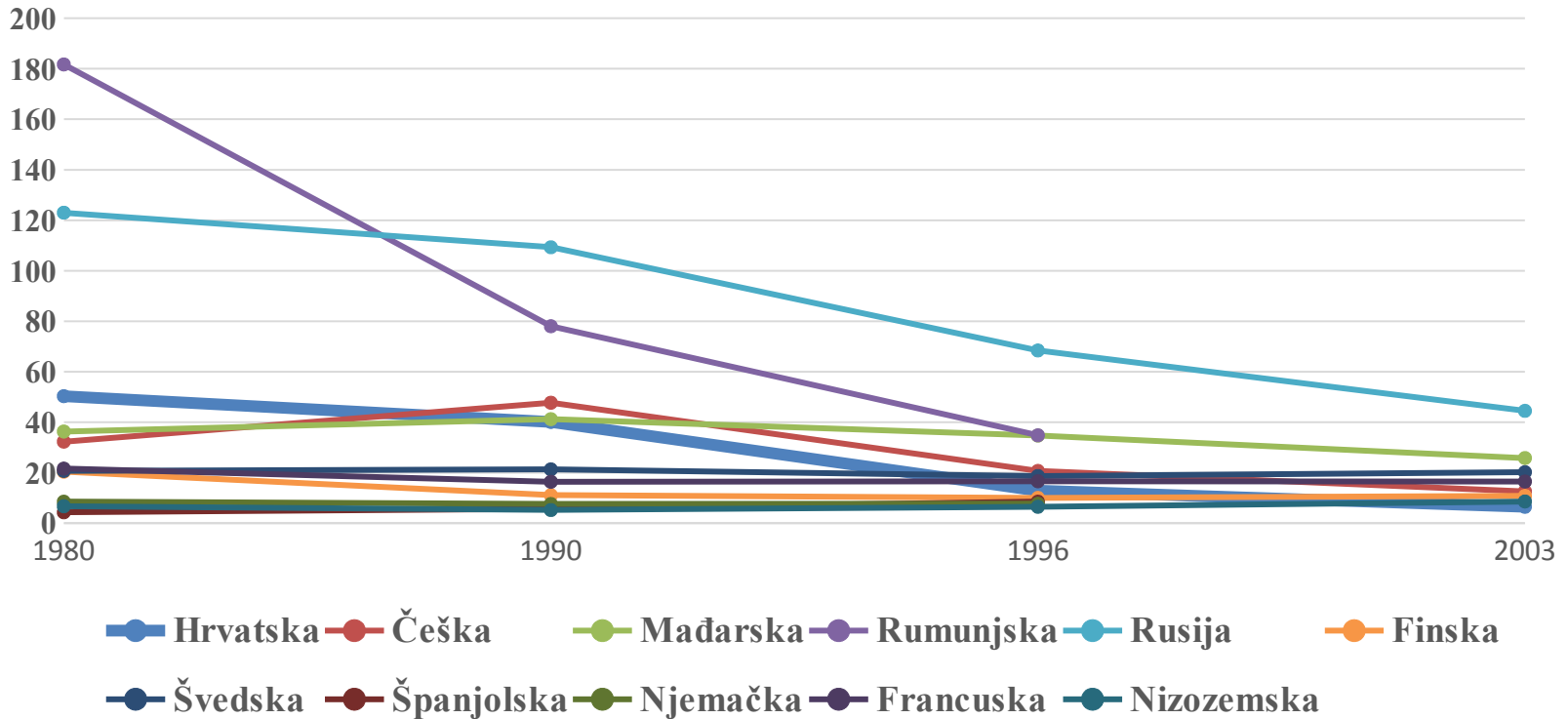
- **Značajan porast korištenja moderne kontracepcije (s 20% parova 1980. na 75% parova 2008.) nije popraćen sa odgovarajućim padom totalne stope fertiliteta (danas iznosi oko 2) – primjer Francuske**

Udio parova koji koriste moderne metode kontracepcije

- **Postoje značajne regionalne razlike u obrascima korištenja kontracepcije**
- **Sjeverna i Zapadna Europa imaju značajno viši udio parova koji koriste modernu kontracepciju, ali i viši fertilitet od Istočne i Južne Europe**

Legalno inducirani pobačaji na 1000 žena u reproduktivnoj dobi

- Porast korištenja modernih metoda kontracepcije koreliran je s padom legalno induciranih pobačaja, pogotovo u srednjoj i istočnoj Europi